

UNIVERSITAS TYRNAVENSIS

Časopis Trnavskej univerzity v Trnave

XIV/2025/1

**Inaugurácia rektora
Trnavskej univerzity
profesora Miloša Lichnera**

Predseda redakčnej rady:

prof. PhDr. Eva Mydlíková, PhD.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Henrieta Žažová, PhD.

Členovia redakčnej rady:

Mgr. Matúš Demko, PhD.
Mgr. Patrícia Hockicková
Katarína Hollošiová
prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.
Samuel Král
Mgr. Barbora Likavská
prof. PhDr. Zuzana Lopatková, PhD.
doc. PhDr. Gabriela Magalová, PhD.
PhDr. Zuzana Martinkovičová
Bc. Andrea Mičudová
ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, Th.D.
Mgr. Anna Skupinová
Martina Šulová
Katarína Mária Valuchová
doc. Jozef Žuffa, PhD.

Spolupracovníci:

PhDr. Adriana Krupová, PhD.
PhDr. Marián Manák, PhD.

Jazykový redaktor:

Mgr. Peter Kolník

Grafická úprava:

Jana Janíková

Vydalo:

Typi Universitatis Tyrnaviensis, vydavateľstvo TU,
spoločné pracovisko Trnavskej univerzity
a VEDY, vydavateľstva SAV

Periodicita vydávania:

štvrtročník

Dátum vydania periodickej tlače:

marec 2025, ročník štrnásty

Foto na obálke: Inaugurácia rektora Trnavskej univerzity profesora Miloša Lichnera. Foto: Barbora Likavská.

Pozn.: v príspevkoch sú mená obvykle uvádzané bez akademických titulov. Redakcia si vyhradzuje právo na skrátenie, formálnu a jazykovú úpravu textov.

Editorial

Rektorské insígnie – symboly kontinuity a vízie 3

Na pulze univerzity

Prezident Slovenskej republiky vymenoval Miloša Lichnera do funkcie rektora Trnavskej univerzity 4

Kúpili sme budovu na Paulínskej ulici v Trnave 4

Slávnostná inaugurácia nového rektora 5

Týždeň slovenských knižníc v univerzitnej knižnici 5

Ing. Jozef Koricina – riaditeľ centra informačných systémov, ktorý po sebe zanechal výraznú stopu 6

Čo nás teší

Projekt REWARD: Prepojenie univerzít a priemyslu pre udržanie talentov v regiónoch 7

Rozprávková chémia 7

Betlehem našej študentky vo Vatikáne 8

Jubilejný ročník konferencie o nových trendoch ošetrovateľstva 8

Výjazdové rokovanie Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV 9

Stretnutie Európskej univerzitnej aliancie v Greifswalde 10

Futbalový pohár rektorky UCM získali študenti Trnavskej univerzity 10

Profil osobností

Predstavujeme nový tím prorektoriek 11

Čas na interview

V službách minulosti pri formovaní akademickej budúcnosti katedry histórie 12

Okienko univerzitného pastoračného centra

Rekapitulácia života v UPeCe: ochutnávka zo zimného semestra a privítanie nového 14

Zo života fakúlt

Novinky z fakulty filozofickej 16

Novinky z fakulty pedagogickej 18

Novinky z fakulty zdravotníctva a sociálnej práce 20

Novinky z fakulty teologickej 22

Novinky z fakulty právnickej 24

Okienko študentskej rady

Ani v letnom semestri s aktivitami pre vás nepoľavujeme 26

Študentská panoráma

Doktorandi katedry histórie na zimnej škole vo Viedni 26

Mladé talenty, veľké úspechy 27

Ponad čas

Nezabudli sme na 17. november 1939/1989 33

Zamyslenia

Bilancia zdravia 34

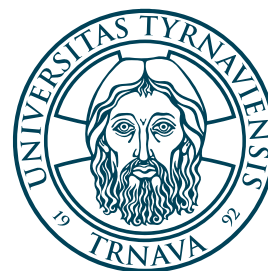
Rektorské insígnie – symboly kontinuity a vízie

Milé čitateľky, milí čitatelia,

inaugurácia rektora je jednou z najvýznamnejších univerzitných ceremónií. To napokon vyplýva z jednotlivých vrstiev, ktoré nachádzame v etymológii slova inaugurovať. Na samom povrchu je význam spojený s inštitúciou: uvedenie do úradu. Pod odsunutí tejto viditeľnej vrstvy sa ukážu tie trochu skrytejšie. Prvou je zasvätenie, teda možnosť vidieť do veci, uvidieť práve to, čo sa z povrchu nedá odčítať, k čomu nemá prístup úplne každý. A hneď pod tým, alebo skôr ako druhá strana toho istého, je rozšírenie významu slova vidieť. V etymologickom jadre slova inaugurovať je totiž uložený aj význam spojený so slovom veštbá. Teda schopnosť vidieť za horizont aktuálneho času. Ak to preložíme do „technickejšieho“ jazyka, dostaneme sa k možnostiam, ktoré sa pred inaugurovaným otvárajú. Predovšetkým možnosť byť zasvätený: do veci, do problematiky, do zmyslu tej veci a tej problematiky. A súčasne s tým, opierajúc sa práve o poznanie veci, vidieť aj do budúcnosti, formulovať svoju víziu a klásť ju pred seba i pred zverenú inštitúciu ako produktívny program. Ak to celé zhrniem, hodnotovým podložíom inauguračnej slávnosti je dôvera, zodpovednosť a rešpekt. Dôvera tých, ktorí inaugurovanému otvorili cestu k prevzatíu zodpovednosti a vyjadrili tým rešpekt voči jeho individuálnym kvalitám i voči jeho programovým plánom. Prevzatie tejto zodpovednosti je na druhej strane, zväzkom i záväzkom zároveň a má svoj symbolický výraz práve v prijatí univerzitných insígnií – rektorskej reťaze a rektorského žezla. Toto všetko dostáva „do vienka“ aj v týchto dňoch inaugurovaný rektor Trnavskej univerzity v Trnave profesor Miloš Lichner.

Spoločne, milé čitateľky, milí čitatelia, vieme, že zvolenie nového rektora po tom, čo sa skončil môj mandát, bolo plné emócií, napätí, ba aj prekvapivých nominácií, spojených dokonca, povedané „boxerskou terminológiou“ – s údermi pod pás. Napokon však všetko vyústilo do racionálneho záveru a Trnavská univerzita v Trnave má vedenie, ktoré môže po vyše roku a pol provizória zaujať svoje plnohodnotné miesto v Slovenskej rektorskej konferencii, byť kompetentným partnerom v zložitých rokovaniach a so všetkými oprávneniami reprezentovať našu alma mater. K tomu novému rektorovi i jeho prorektorkám úprimne blahoželám a verím, že budú, opierajúc sa o svoj zasvätený pohľad do veci, úspešní v plnení svojich vízií, plánov a svojich či vlastne našich univerzitných cieľov.

prof. PaedDr. René Bílik, CSc.
emeritný rektor Trnavskej univerzity v Trnave

Inaugurácia rektora Miloša Lichnera, ktorému insígnie odovzdáva emeritný rektor René Bílik

Prezident Slovenskej republiky vymenoval Miloša Lichnera do funkcie rektora Trnavskej univerzity

Do funkcie rektora Trnavskej univerzity prezident Slovenskej republiky Peter Pellegrini 3. decembra 2024 vymenoval prof. Thlic. Miloša Lichnera, D.Th. Profesor Lichner je katolícky kňaz a člen Spoločnosti Ježišovej. Je odborníkom na latinskú ranokresťanskú literatúru, špecializuje sa na teológiu svätého Augustína a ranokresťanskú dogmatickú teológiu. Je autorom alebo spoluautorom viacerých vedeckých monografií a desiatok vedeckých štúdií. V rokoch 2012 – 2019 pôsobil ako dekan teologickej fakulty, neskôr bol prorektorom, v roku 2024 povereným rektorom Trnavskej univerzity. Je bývalým prezidentom Európskej spoločnosti pre katolícku teológiu. Je aktívny na sociálnych sieťach, kde pútavou formou približuje duchovné bohatstvo ranokresťanských textov. Osobne sa zúčastňuje medzináboženského dialógu medzi judaizmom a kresťanstvom. Jeho prvé funkčné obdobie potrvá do 2. decembra 2028.

„Je to významný okamih pre Vás, ale i pre Trnavskú univerzitu, ktorú reprezentujete a ktorú ste doteraz už viedli,“ vyhlásil prezident Peter Pellegrini. „Vaše oficiálne vymenovanie na čelo prestížnej vysokoškolskej inštitúcie tak pred Vami otvára možnosť pokračovať vo svojej práci a v rozbehnutých projektoch. Predstavuje vrchol Vašej akademickej dráhy, je zárukou Vašej dlhoročnej prípravy, ale aj Vašich skúseností. Osvedčuje Vaše odborné, profesionálne, ale aj morálne kvality, pretože aj tie sú nevyhnutnou súčasťou profesionálnej, ale i ľudskej výbavy vysokoškolského učiteľa, ktorý formuje ďalšie generácie.“ Teológ Miloš Lichner si kladie za cieľ počas štvorročného funkčného obdobia pripraviť novú koncepciu rozvoja Trnavskej univerzity, spolupracovať s konzorciami, vybudovať aulu a kongresové centrum a posilniť sieť zahraničných partnerov. Rovnako podporí vznik profesijne orientovaných študijných programov podľa potrieb praxe. Jeho zámerom je rozšírenie ponuky celoživotného

ho vzdelávania aj postupná digitalizácia výučby a administratívy. „Som odhodlaný viesť Trnavskú univerzitu na komplexnej ceste objavovania, na ceste, ktorá integruje intelektuálnu, osobnú a etickú formáciu,“ povedal nový rektor Miloš Lichner.

PR

Foto: www.truni.sk

Kúpili sme budovu na Paulínskej ulici v Trnave

Vďaka projektu Konzorcium trnavských univerzít bola 4. marca 2025 podpísaná zmluva na kúpu budovy „em-té-efky“ na Paulínskej ulici v Trnave. Trnavská univerzita uspela vo verejnej obchodnej súťaži na kúpu tejto nehnuteľnosti už v bývalom vlastníctve Materiálovotechnologickej fakulty Slovenskej technickej univerzity so sídlom v Trnave (MTF STU).

Dekan MTF STU Miloš Čambál, rektor TU Miloš Lichner, dekanka PdF TU Viera Peterková a rektor STU Oliver Moravčík. Foto: Barbora Likavská.

Kúpou budovy Materiálovotechnologickej fakulty dochádza k naplneniu základného cieľa konzorcia, ktorým je vybudovať z Trnavy centrum excelentnej akademickej infraštruktúry. Zmluvu podpísali rektor Trnavskej univerzity v Trnave Miloš Lichner a rektor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave Oliver Moravčík.

Rozľahlá budova v centrálnej mestskej zóne medzi ulicami Paulínska a Halenárska bola postavená ako sídlo Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska v roku 1989. Pri výstavbe v druhej polovici 80. rokov minulého storočia padlo za obeť niekoľko historických meštianskych domov na Halenárskej ulici.

Po Nežnej revolúcii sa objekt dostal do vlastníctva Materiálovotechnologickej fakulty Slovenskej technickej univerzity, ktorá ho užívala do roku 2017. Po presťahovaní Materiálovotechnologickej fakulty do kampusu na Bottovej ulici napokon prišlo v rámci opakovanej obchodnej verejnej súťaže k predaju nehnuteľnosti za 7 929 600 eur. Na financovanie kúpy a rekonštrukcie boli, resp. budú využité prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti. Nadobudnutý objekt – zastavané plochy a nádvoria vo výmere 7 176 m² – rozšíri súčasné priestorové kapacity univerzity, ktoré sú značne poddimenzované a bude slúžiť na potreby Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity.

Red.

Slávnostná inaugurácia nového rektora

390 rokov od založenia Trnavskej univerzity je viac než len historický údaj – je to príbeh odhodlania, identity a akademickej odvahy. Počas minulých storočí prežila univerzita presťahovanie do Budína, znovuoobnovenie v roku 1992, snahy o jej likvidáciu a dokonca aj vylamovanie zámkov. Dvakrát zápasila o zvolenie rektora a predsa tu stále stojí – Universitas Tyrnaviensis.

Vyhlásil to nový rektor Trnavskej univerzity prof. ThLic. Miloš Lichner, D.Th., ktorého slávnostne inaugurovali v trnavskej aule Marianum 13. marca 2025. „Naša alma mater stojí na princípe dialógu, na odvahe diskutovať, klásť otázky a hľadať odpovede v spolupráci s inými, aj keď s nimi nemusíme súhlasiť. Tento slobodný priestor na debatu má byť zachovaný, pretože je neoddeliteľnou súčasťou nielen študentského života, ale aj akademickej integrity samotného profesorského stavu,“ povedal rektor Miloš Lichner.

Na inaugurácii odovzdal Milošovi Lichnerovi rektorské žezlo a zlatú reťaz univerzity jeho predchodca, eme-

ritný rektor a literárny vedec René Bílik. Slávnosť pokračovala vymenovaním prorektoriek a odovzdaním insígnií, ktoré symbolizujú ich zviaznosť s Trnavskou univerzitou. Funkcie prevzali prorektorka pre vzdelávanie, akreditáciu a kvalitu Andrea Olšovská, prorektorka pre vedeckú, umeleckú a edičnú činnosť Eva Mydlíková, prorektorka pre vonkajšie vzťahy a spoluprácu Dana Masaryková a prorektorka pre rozvoj a informačné systémy Zuzana Lopatková.

„Našou úlohou je neustále podporovať akademickú curiositas, intelektuálnu odvalu a pripravenosť na nové výzvy. Ak naši študenti odídu zo svojich študijných odborov nie-

len s diplomom, ale aj s vedomím, že vzdelávanie je celoživotný proces, že neustále hľadanie a pochybovanie je motorom poznania, potom vieme, že sme svoju úlohu splnili,“ vyhlásil nový rektor Miloš Lichner.

Trnavská univerzita, ktorá patrí k historicky najvýznamnejším vzdelávacím inštitúciám na Slovensku, si aj dnes zachováva svoje poslanie – vychovávať generácie odborníkov, mysliteľov a lídrov, ktorí dokážu prispieť k rozvoju spoločnosti. V súčasnosti má viac ako 5 700 študentov a ponúka 33 bakalárskych študijných programov.

PR

Najvyšší akademickí funkcionári TU (zľava): Peter Varga (predseda AS TU), Erik Hrnčiarik (dekan FF), Zuzana Lopatková, Eva Mydlíková (prorektorky), Jaroslav Slaný (dekan FZaSP), Miloš Lichner (rektor), Viera Peterková (dekanka PdF), Dana Masaryková (prorektorka), Marianna Novotná (dekanka PF), Andrea Olšovská (prorektorka), Marek Šmíd (dekan TF) a pedel rektora Marián Manák. Foto: Barbora Likavská.

Týždeň slovenských knižníc v univerzitnej knižnici

Knižnica, priestor istoty. Tak znie motto, ktorým organizátori tohtoročnej celoslovenskej aktivity pripomenuli nielen pamäťovú, ale aj komunitnú a spoločenskú funkciu knižníc. Univerzitná knižnica Trnavskej univerzity, najmä v spolupráci s Ústavom dejín Trnavskej univerzity, počas Týždňa slovenských knižníc tradične pripravuje aktivity, podporujúce popularizáciu vedy a rozvoj kritického myslenia, a zároveň sa snaží poskytnúť svojim návštevníkom pohodu

domácej obývačky i hravosť detskej izby. V rámci odborných podujatí dominovala „ženská“ téma. Najskôr v kolokviu Odhalené tajomstvá dvorskej kultúry nás autorky príspevkov Anna Fundárková, Ingrid Halászová a Martina Vyskupová uviedli na panovnícky dvor. V nasledujúcom kolokviu Žena v priebehu vekov III boli na konkrétnych príkladoch predstavené postavenie a funkcia ženy od stredoveku po súčasnosť prostredníctvom príspevkov Lucie Duchoňovej, Márie

Letzovej, Eriky Juríkovej a Radoslavy Ristovskej. Študovňa sa na jeden deň premenila na tvorivú dielňu a dostala hravý a dynamický charakter. Početní záujemcovia si relaxom upokojili svoju myseľ a pod rukami skúsených lektorov vytvorili vydarené výrobky. Čitatelia mali počas tohto týždňa štandardne možnosť bezplatnej registrácie a odpustenia sankčných poplatkov.

Zuzana Martinkovičová

Ing. Jozef Koricina – riaditeľ centra informačných systémov, ktorý po sebe zanechal výraznú stopu

Ing. Jozef Koricina bol dvadsaťštyri rokov riaditeľom, resp. vedúcim Centra informačných systémov Trnavskej univerzity. V tejto neľahkej funkcii prežil veľkú časť svojho kariérneho života. Pri jeho nástupe boli počítačové a hlavne sieťové a internetové technológie využívané v oveľa menšom meradle ako dnes. Vďaka nemu a jeho kolegom má Trnavská univerzita vybudovanú pokročilú sieťovú infraštruktúru a veľký počet informačných systémov.

Ing. Jozef Koricina vyrastal v kresťanskej rodine v dedinke Majcichov pri Trnave. Vyštudoval elektrotechnickú priemyslovku a následne absolvoval Elektrotechnickú fakultu Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Celý život sa venoval počítačom, či už v Skloplaste Trnava, VÚB banke alebo na Trnavskej univerzite. Na univerzite, po jeho príchode roku 2000 ešte neexistovali servery a sieťová infraštruktúra vo väčšom rozsahu. Zamestnanci mali prístup na internet cez modem. Už to bol prvý problém: určiť, kto má na internetové pripojenie nárok, a kto nie. Toto sa mu darilo citlivo riešiť. A začalo sa budovať efektívne využívanie a prevádzka informačných a komunikačných technológií na „zelenej lúke“. V roku 2000 mala univerzita dva servery na aplikácie operačného systému MS DOS a e-mailový server, switche a huby na chodbách budov i jeden modem na pripojenie k internetu cez Slovak Telekom. Používal sa systém VŠ Študent a systém Personalistika a mzdy. Personálne zabezpečovali chod oddelenia informačných systémov štyri osoby. Toto sa počas vedenia oddelenia Ing. Koricinom zmenilo veľmi radikálne. Veľkú snahu od Jožka Koricina vyžadovalo „vybavovanie optiky“, aby hlavná trasa metropolitnej optickej siete viedla po Halenárskej ulici okolo budov fakulty zdravotníctva a sociálnej práce, rektorátu a budovy študentského domova. Veľkú zásluhu na zabezpečení optickej siete mal aj vtedajší rektor univerzity prof. JUDr. Peter Blaho, CSc. Vybudovala sa infraštruktúra pre PC miestnosť s nepretržitou prevádzkou, tiež mikrovlnné rádiové prepojenie s pedagogickou fakultou. PC miestnosť sa vybavila technikou a budovy rektorátu a filozofickej fakulty sa pripojili na SANET. A prichádzali nové výzvy a nové projekty. Spomenieme aspoň niektoré. V oblasti personalistiky sa implementoval systém MAGION, ktorý neskôr nahradil SAP, celosvetovo rozšírený systém. V oblasti stravovania to bol systém KREDIT, ktorý neskôr nahradil systém CardPay. Prišiel systém MAIS, modulárny akademický informačný systém, ktorý

Ing. Jozef Koricina na turistike. Foto: archív autora.

vlastne zastrelil celú oblasť štúdia pre študentov, pedagógov a aj študijných referentov. Zaviedol sa systém IDM na zjednotenie prihlasovania do systémov a počítačov na univerzite. Boli tu operačné systémy ako Novell, Linux, Sun a samozrejme Windows. Obstarávala sa počítačová technika, servery a budovali sa aj serverovne na rektoráte a v budove Adalbertinum. Budovala sa hlasová sieť. V tomto všetkom mal Ing. Jozef Koricina nezastupiteľnú úlohu. Rokoval s vedením univerzity, aby sa obstarávali systémy a technika pre univerzitu čo najužitočnejšie, s čo najväčšou prídanou hodnotou. Stretával sa a komunikoval s dodávateľmi a programátormi, aby sa implementácia hardvérov a softvérov uskutočnila jednoducho a za čo najlepších finančných podmienok. Kolízne situácie riešil tiež s vedením firiem, aby sa poruchy odstraňovali rýchlo, ak to nebolo v moci zamestnancov CIS, ktorého riaditeľom bol Ing. Koricina od roku 2007. Pracoval aj ako koordinátor integrácie systémov, kde sa výstupy z jedného systému stávajú vstupnými údajmi pre iné systémy. Musel komunikovať aj v rámci univerzity s inými oddeleniami pri príprave návrhov zmlúv, finančných otázkach, verejnom obstarávaní a pod. Boli sme často svedkami jeho brilantných rečníckych a vyjadrovacích schopností. Často musel firmám a dodávateľom fundovane vysvetľovať, aké sú požiadavky na informačné a komunikačné technológie u nás, najmä

vzhľadom na už zavedené systémy a hardvéry. Skrátka, aby všetko fungovalo aj s novými systémami. A hlavne bol známy svojím ľudským prístupom ku kolegom a podriadeným. Dokázal ľudí spájať, aby vzájomne spolupracovali a vytvárali hodnoty pre študentov a pedagógov na univerzite. Skoro nikdy sa nedal vyvieť z miery a všetky problémy riešil s pokojom a rozvahou. Na každom hľadal to dobré a negatívne si nevšímal. Vždy hovorieval: „Nikoho neodsudzuj, lebo na to, aby si súdil, musíš byť v jeho koži.“ Pri riešení konfliktov často spomínal: „Ak tu máme spolu existovať, sme odsúdení na spoluprácu.“ Tým vlastne učil ľudí byť k sebe ohľaduplnými, aj keď mal niekto iný názor na vec. Bol známy tiež ako výborný športovec. Na TU organizoval Športový deň spolu s Ing. Ľubošom Krišicom, a tak sa mohli študenti a zamestnanci zapojiť do súťaží vo futbale, volejbale, ping-pongu, basketbale a florbale. Sám bol vášnivým futbalistom a hráčom stolného tenisu. O jeho športových kvalitách svedčilo množstvo trofejí a ocenení zo súťaží.

Na záver možno skonštatovať, že po Ing. Jozefovi Koricinovi na TU zostala výrazná stopa. Stopa po odvedenej práci, ale aj výrazná stopa ľudská. Pod jeho vedením sa z malého oddelenia stalo centrum so štyrmi technologickými miestnosťami, s dvanástimi fyzickými servermi, s jedenástimi diskovými poľami, so stopäťdesiatimi virtuálnymi servermi, so stoštyridsiatimi piatimi prístupovými bodmi wifi siete a jedenástimi centrálnymi spravovanými informačnými systémami. Materiálne teda veľmi dobre vybavená univerzita. Paradoxne, na základnej vojenskej službe mu napísali posudok, podľa ktorého nie je vhodný ako riadiaci pracovník. Tí, čo ho poznajú, sa však zhodnú, že takto „nevhodného“ riaditeľa by chcel mať každý zamestnanec. Od začiatku roku 2025 je už náš bývalý kolega na dôchodku, kde ho zamestnáva jeho rodina a hlavne vnúčatá. Prajeme mu všetko dobré!

Ján Zelenay

Projekt REWARD: Prepojenie univerzít a priemyslu pre udržanie talentov v regiónoch

V dňoch 12. – 14. novembra 2024 sa v meste Cagliari na talianskej Sardínii uskutočnilo významné stretnutie k medzinárodnému projektu REWARD (Retaining and attracting knowledge workers and skills for regional development) v rámci programu Interreg Europe. Podujatia sa zúčastnili partneri a reprezentanti zainteresovaných inštitúcií z Česka, Fínska, Írska, Poľska, Portugalska, Slovenska a Talianska. Za slovenskú stranu je partnerom projektu Trnavský samosprávny kraj a na stretnutie boli prizvané aj dve trnavské univerzity Trnavská univerzita a Univerzita sv. Cyrila a Metoda.

Hlavnou diskutovanou témou boli príklady dobrej praxe spolupráce medzi univerzitami a priemyslom ako kľúčový nástroj na udržanie ab-

solventov v regióne. V rámci hostujúceho regiónu boli predstavené projekty Sotacarbo Research Centre, kde transformujú pôvodné ťažobné ob-

lasti na nízkouhlíkové technologické centrá. Ďalšie prezentované projekty boli zamerané na revitalizáciu priemyselných lokalít (ARIA) v Carbonii a prepojenie univerzity s výskumnými centrami a priemyslom v technologickom parku Sardegna Ricerche.

Taktiež zaujímavé iniciatívy na prilákanie obyvateľov Sardínie, ktorí sa kvôli práci a štúdiu presťahovali do zahraničia. Stretnutie prinieslo množstvo inšpiratívnych myšlienok o tom, ako si udržať alebo prilákať absolventov vysokých škôl, a zároveň ponúklo cennú príležitosť nadviazať kontakty so zahraničnými univerzitami.

S hrdosťou môžeme povedať, že na tomto projekte sa naplno a s veľkým zánietením podieľa náš študent Bc. Patrik Ondrejch, ktorý v Kraiskej inovačnej rozvojovej agentúre pôsobí ako manažér pre zamestnanosť a sociálnu inklúziu NEET a zároveň ako Communications Officer pre projekt REWARD.

Mária Hercegová
Foto: archív autorky

Rozprávková chémia

Katedra chémie organizovala 13. novembra 2024 Deň otvorených dverí a týmto podujatím sa zapojila do 21. ročníka Týždňa vedy a techniky na Slovensku 2024. Naše laboratóriá navštívilo približne 380 školákov z regiónu Trnava. Budúci učitelia chémie pripravili pre návštevníkov zaujímavé, záhadné a atraktívne pokusy v kombinácii s rozprávkovými príbehmi.

Žiaci z deviatich základných škôl a domáceho vzdelávania mohli v tento deň vďaka našim študentom pripraviť sliz, zasnežiť šišky, „zmraziť“ horúci ľad, zobudiť džina z Aladinovej lampy, „uvařit“ s Mášou kašu, rozdúchať Hnev, nechať vzlietnuť čajového Caspera, vyrezať tekvicu výbuchom, spoznať záhadu modrej farby elixíru Šmolkov alebo tajomstvo farebného plameňa v Ohnivej čaši, či ďalšie chemické tajomstvá za bránami Rokfortu.

Okrem pozorovania pokusov mali návštevníci možnosť zapojiť sa aj do súťaže. Súťaž o knižné odmeny využilo až 180 účastníkov. Podmienkou bolo správne odpovedať aspoň na polovicu otázok v pracovnom liste,

ktoré sa vzťahovali na aktivity v laboratóriu, čím účastníci mohli preukázať mieru nových vedomostí. Podujatie sa nieslo nielen v duchu zábavy, ale aj nových poznatkov, čo bolo pre školákov motiváciou zapojiť sa a objavovať krásy chémie.

Za realizáciu podujatia patrí vďaka študentom učiteľstva chémie Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity: Kristína Beliančinová, Katarína Dulová, Erik Fridrich, Anna Budzáková, Lucia Glamošová, Dominika Golianová, Paulína Halvoníková, Mária Hornáčková, Kristína Jurinová, Barbora Kadlecová, Jozef Maniak, Anna Palkech Novotová, Matúš Pitoňák, Magdaléna Sameliaková, Mandy Seböková, Daniela Štefíková, Monika Červená,

Simona Ďurišová, Dominika Gábrišová, Lucia Guričanová, Kristína Halvoníková, Michaela Nogová-Podoliančinová, Zuzana Sučáková, Štefan Timko. Ďakujeme!

Mária Orolínová
Foto: archív autorky

Betlehem našej študentky vo Vatikáne

Na tradičnej výstave *Sto betlehemov vo Vatikáne* nechýbal ani slovenský. Študentka predškolskej a elementárnej pedagogiky PdF TU Iveta Kolníková z Bratislavy vo svojom voľnom čase, ale i počas prednášok uháčkovala 10 postáv – svätú rodinu, anjela, troch kráľov, osla, ťavu a ovcu.

Jej výtvary zaujali samotný Vatikán a stali sa súčasťou prehliadky betlehemov počas adventu v Berniniho kolonáde priamo pri Chráme sv. Petra v Ríme. S háčkovaním začala Iveta už ako malá, no tomuto hobby, najprv s náramkami, „prepadla“ vo veku 15 rokov.

Nápad uháčkovať zobrazenie narodenia Božieho Syna jej ponúkla sestra Caritas z rehole školských sestier sv. Františka. Po mesiaci bolo desať postáv hotových. Betlehem začal svoju cestu v Žiline na výstave pri príležitosti 800. výročia založenia prvých jaslíček v Grecciu. Odtiaľ sa dostal do Beckova, kde bol vystavený vo františkánskej kostole, a nakoniec do Bratislavy k františkánom. V predvianočnom čase sa slovenskému betlehemu potešili domáci i turisti v Ríme, bol tam vystavený od 8. decembra 2024 do Troch kráľov 2025. I. Kolníková uháčkovala betlehem ešte v novembri 2023 a vďaka súťaži, do ktorej sa hlásila, bola evanjelizačným centrom vo Vatikáne vybratá ako jediná Slovenka.

PR

Foto: Barbora Likavská

Jubilejný ročník konferencie o nových trendoch ošetrovateľstva

Katedra ošetrovateľstva Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity organizovala 27. novembra 2024 vedeckú konferenciu s medzinárodnou účasťou *Nové trendy v ošetrovateľstve X*. Jej jubilejný ročník sa konal pri príležitosti 30. výročia vzniku fakulty. Záštitu nad konferenciou prijal rektor TU Miloš Lichner, dekan Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity Jaroslav Slaný, viceprimátorka mesta Trnava Eva Nemčovská a Fakultná nemocnica v Trnave v zastúpení námestníčky riaditeľa úseku ošetrovateľstva Emílie Jamrichovej.

Tridsať rokov existencie fakulty znamená čas na rekapituláciu a hodnotenie. Je to tiež príležitosť na zamyslenie sa o minulosti, prítomnosti, ktorú práve prežívame, ale aj o jej budúcnosti. Veľká vďaka patrí všetkým, ktorí položili pevnú základňu pre rozvoj moderného vzdelávania v oblasti ošetrovateľstva, stáli pri zrode, formovaní a naplňaní vízií fakulty. Ich odhodlanie, odborné vedenie, pedagogické schopnosti a angažovanosť v oblasti ošetro-

vateľstva pomohli formovať novú generáciu sestier a pôrodných asistentiek s vysokoškolským vzdelaním.

Ďakujeme aktívnym účastníkom vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou, na ktorej sa zúčastnilo mnoho významných osobností ošetrovateľstva pôsobiacich na univerzitách v SR a ČR, ako aj na ministerstve zdravotníctva. Odznalo sedem vyžadaných prednášok od významných odborníkov ošetrovateľstva a viac ako

dvadsať vysoko kvalitných príspevkov od domácich i zahraničných autorov.

Je mi ctou konštatovať, že naša fakulta sa stala pevnou súčasťou akademickej komunity, ako aj dôležitým centrom vzdelávania, výskumu a podpory profesií, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou každodenného života našej spoločnosti. Naši absolventi sa stali odborníkmi v oblasti zdravotnej i sociálnej, ktorí prinášajú do sveta empatiu, odbornú spôsobilosť a ľudskosť.

Verím, že práve okrúhle výročie založenia fakulty posilní a povzbudí učiteľov, kolegov, študentov a pracovníkov na všetkých úsekoch inštitúcie, aby svoje schopnosti, znalosti, entuziazmus venovali kvalitnej príprave budúcich absolventov a rozvoju fakulty a univerzity. Už teraz sa tešíme na spoločné stretnutie v roku 2025 a nové trendy v ošetrovateľstve XI.

Andrea Botíková

Foto: archív autorky

Výjazdové rokovanie Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV

Na pôde Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity sa 26. a 27. novembra 2024 uskutočnilo výjazdové rokovanie Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied, ktoré viedol predseda spoločnosti dr. Rastislav Kožiak. Rokovanie sa uskutočnilo v priestoroch Študentského domova Petra Pázmaňa v Trnave. Jeho organizátormi boli Ústav dejín a Katedra histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity, Slovenská historická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied a jeho regionálna sekcia Tyrnavia – Spolok trnavských historikov SHS pri SAV.

Prof. PhDr. Alexander Avenarius, CSc. (16. 5. 1942 Martin – 26. 10. 2004 Bratislava). Foto: archív autora.

Program začal 26. novembra konferenciou Pocta Alexandrovi Avenariusovi, ktorá sa konala pri príležitosti 20. výročia jeho úmrtia. Profesor Avenarius bol zakladateľom byzantológie na Slovensku, významný vysokoškolský profesor a priekopník výskumu starších dejín juhovýchodnej Európy a Balkánu. Profesor pôsobil na Katedre histórie a Katedre dejín umenia a kultúry

Fakulty humanistiky Trnavskej univerzity od jej obnovenia do roku 2002. Po úvodných príhovoroch rektora Trnavskej univerzity, profesora Miloša Lichnera, ktorý prevzal záštitu nad podujatím, prorektora profesora Vladimíra Rábika a podpredsedu Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV profesora Miroslava Lysého, nasledovali odborné a spomienkové príspevky.

V úvode bolo auditórium oboznámené so životnými osudmi otca profesora Avenariusu, o ktorých hovorila Ľubica Harbulová z Inštitútu histórie Prešovskej univerzity v Prešove. Henrieta Žažová z Ústavu dejín TU sa zamerala na profesijné pôsobenie a pracoviská profesora, zatiaľ čo Veronika Pauková zo SAV predstavila jeho vedecké publikácie. Hlavné vedecké zameranie profesora Avenariusu – byzantský svet – priblížil jeho žiak a doktorand Martin Hurbanič z Univerzity Komenského v Bratislave. Umelecko-historickým prístupom k jeho dielu oboznámil prítomných Adrián Kobetič, riaditeľ Galérie Jána Koniareka v Trnave, kým archeológ docent Michal Slivka zdôraznil jeho intelektuálny potenciál a interdisciplinárny dosah. Daniela Kodajová z Historického ústavu SAV spomínala na spoločné pracovné cesty do Prahy, Moskvy a Viedne, ako aj na spoluprácu s profesorom Avenariusom. Branislav Panis zo Slovenského národného múzea v Bratislave ho predstavil ako pedagóga na Trnavskej univerzite a mentora, ktorý výrazne ovplyvnil svojich študentov.

Neskôr sa pristúpilo k odovzdávaniu Plakiet Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV a aj profesor Avenarius bol in memoriam ocenený plakietou. Plaketu z rúk predsedu spoločnosti Rastislava Kožiaka prevzali jeho dcéra Anna a syn Alexander Avenarius ml. Ďalšími laureátmi ocenenia sa stali významný slovenský historik, profesor Peter Švorc, a docent Viliam Kratochvíl, najvýznamnejší slovenský di-

daktik dejepisu. Pred samotným slávnostným aktom oceňovania odznel hudobný program v interpretácii Petra Guľasa, ktorý predstavil a zahral skladby európskych skladateľov barokovej hudby na historickom čembale.

Nasledujúci deň 27. novembra pokračoval program zasadnutím členov Výboru Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV a Katedry histórie FF TU. Popoludní nasledovala exkurzia. V Divadle Jána Palárika predstavila jeho históriu Júlia Ragačová a po budove sprevádzala Adriána Lizoňová. Kostol sv. Heleny ako najstarší stojaci špitálsky kostol na Slovensku predstavila Henrieta Žažová.

Paralelne sa ako sprievodné podujatie výjazdového rokovania Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV uskutočnila pre študentov učiteľstva histórie a ostatných záujemcov prednáška docenta Kratochvíla, člena výboru SHS a sekcie didaktiky dejepisu na tému: O čom je vlastne výučba dejepisu? Viliam Kratochvíl sa dlhodobo venuje metódam vyučovania dejepisu, tvorbe učebníc i metodických materiálov pre učiteľov a študentov učiteľstva histórie. Súčasťou prednášky bola diskusia na zaujímavú tému – dejepis a kurikulárna reforma.

Výjazdové rokovanie Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV na pôde Trnavskej univerzity sa nieslo v priateľskom duchu a jedným z výsledkov rokovania je príprava projektu elektronického slovníka slovenských historikov a historičiek, na ktorom bude SHS spolupracovať s HistoryLabom.

Michal Franko

Rokovanie členov Výboru Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV v zasadacej miestnosti rektora TU pod vedením jej predsedu PhDr. Rastislava Kožiaka, PhD. Foto: archív autora.

Stretnutie Európskej univerzitnej aliance v Greifswalde

Zástupcovia Trnavskej univerzity na čele s rektorom profesorom Milošom Lichnerom sa v dňoch 7. až 10. januára 2025 zúčastnili na pravidelnom stretnutí partnerských univerzít aliance KreativEU, ktoré sa uskutočnilo v nemeckom Greifswalde. Táto udalosť bola organizovaná pri príležitosti oficiálneho začiatku činnosti aliance KreativEU – The Knowledge and Creativity European University, ktorá odštartovala 1. januára 2025.

Stretnutie organizovala Univerzita v Greifswalde, ktorá účastníkom predstavila svoj kampus, historické mesto a významných partnerov pridružených k našej aliancii. Medzi týchto partnerov patria Pomeranian State Museum, Alfred Krupp Wissenschaftskolleg, ako aj študentské iniciatívy GreiMUN e.V. a GrIStuF e.V. V rámci programu odzneli viaceré prezentácie zamerané na prínosy týchto partnerov, ako napr. Pomeranian State Museum spolupracuje so štátnym úradom pre ochranu pamiatok pri vývoji výučbových formátov,

exkurzií a stáží. Zástupcovia Ukrajinskej katolíckej univerzity vo Lvove predstavili výzvy, ktorým čelia ukrajinské univerzity v dôsledku geopolitických okolností, ich riešenia prostredníctvom digitálnych formátov výučby a medzinárodnej spolupráce.

Dôležité diskusie sa viedli aj o plánovaní a organizácii zadefinovaných pracovných skupín, správnej rady aliance a doterajší vývoj projektu.

Medzi významných hostí patrila Bettina Martin, ministerka pre vedu, kultúru, federálne a európske záležitosti

spolkovej krajiny Meklenbursko-Predpomoransko, ktorá sa zúčastnila slávnostnej večere a organového recitálu v Katedrále sv. Mikuláša.

Stretnutie bolo dôležitým krokom pre prehĺbenie spolupráce medzi partnerskými univerzitami aliance KreativEU a poskytlo účastníkom inšpiráciu na ďalšie spoločné projekty zamerané na kultúrne dedičstvo, ekokultúrnu identitu a rozvoj inovatívnych výučbových formátov.

Mária Hercegová

Futbalový pohár rektorky UCM získali študenti Trnavskej univerzity

Dňa 3. decembra 2024 sa v Mestskej športovej hale v Trnave uskutočnil futbalový turnaj O pohár rektorky UCM 2024. Na turnaji sa zúčastnilo až 18 futbalových tímov a zápasy v skupinách sa preto odohrávali ešte navečer. Turnaj spolu s rektorkou Univerzity svätých Cyrila a Metoda prof. Mgr. Katarínou Slobodovou Novákovou, PhD., úvodným príhovorom otvorila aj prorektorka Trnavskej univerzity v Trnave, doc. Mgr. Dana Masaryková, PhD.

Popri študentoch z UCM, niekedy doplnených aj o futbalistov-neštudentov, našu univerzitu reprezentovali tri tímy – dva študentské a jeden zamestnanecký. Študentské tímy tvorili študenti z právnickej fakulty a v treťom, zamestnaneckom tíme mala takmer výhradné zastúpenie pedagogická fakulta, keď v ňom hrali Radoslav Kvasničák z katedry biológie, Marek Mikušiak a Andrej Závodný z katedry slovenského jazyka a literatúry. Zraneniami sužovaný a aj

z iných dôvodov oklieštený tím zamestnancov TU dopĺňal ešte Erik Srdoš zo Študentského domova P. Pázmaňa. Tím zamestnancov po dvoch úvodných prehrách v päťčlennej skupine ukončil svoje vystúpenie na turnaji dvoma výhrami – proti tímu Bílý balet v pomere 2:0 a tímu Inter Miami 5:1. Najlepším strelcom zamestnaneckého tímu bol Marek Mikušiak.

Celkovým víťazom turnaja sa stal práve jeden z našich univerzitných študentských tímov FK Truni A. Aj napriek pár zraneniam futbalových hráčov a časovo náročnému programu turnaja, sa organizátorom – chalanom z UCM, podarilo usporiadať pekný a bohato obsadený futbalový turnaj, ktorý bol spestrený aj sprievodným kultúrnym programom.

Zostáva dúfať, že na plánovaný Športový deň TU 2025 sa nám rovnako prihlási množstvo športových tímov a ako jeden zo znakov konzorciálnej spolupráce tiež radi privítame aj športové tímy z UCM. Rovnako pevne veríme, že sa po nedávnom odchode niektorých starších členov do dôchodku oklieštený zamestnanecký tím TU podarí doplniť o (staro) nových hráčov z našej univerzity či z UCM, aby bola zachovaná kontinuita existencie zatiaľ stále viac-menej rovnocenného súpera z roka na rok mladším študentským tímom.

Andrej Závodný
Foto: archív autora

Predstavujeme nový tím prorektoriek

Po úspešnej voľbe rektora Trnavskej univerzity boli do funkcie prorektoriek uvedené profesorka Zuzana Lopatková z Filozofickej fakulty TU, docentka Dana Masaryková z Pedagogickej fakulty TU, profesorka Eva Mydlíková z Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU a profesorka Andrea Olšovská z Právnickej fakulty TU. Rektor pri vymenúvaní prorektorov rešpektuje paritné zastúpenie fakúlt univerzity a k jeho návrhu sa vyjadruje aj Akademický senát TU. Rektora zastupujú prorektorky v rozsahu určenom rektorom na úseku vzdelávania, akreditácie a kvality, vedy, výskumu a umeleckej činnosti, vnútorného systému, edičnej a vydavateľskej činnosti, rozvoja univerzity, informačného systému, sociálnych vecí, zahraničnej činnosti, vonkajších vzťahov a mobility, marketingu, informácií a styku s médiami, právnych záležitostí a legislatívy. Prorektorky D. Masarykovú, E. Mydlíkovú a A. Olšovskú vymenoval rektor Miloš Lichner 17. decembra 2024 a prorektorke Z. Lopatkovej odovzdal menovací dekrét 23. decembra 2024.

Zuzana Lopatková

Dana Masaryková

Eva Mydlíková

Andrea Olšovská

prof. PhDr. Zuzana Lopatková, PhD., prorektorka pre rozvoj a informačné technológie

Profesorka Zuzana Lopatková je absolventkou odboru história na Trnavskej univerzite v Trnave. Po ukončení štúdia pokračovala na katedre histórie ako doktorandka, neskôr ako odborná asistentka. Od roku 2019 vedie Katedru histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity. V rokoch 2016 – 2024 vykonávala funkciu prodekanke pre vedu, výskum a edičnú činnosť Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity. Zuzana Lopatková je členkou vedeckých rád fakúlt a odborných organizácií, ďalej členkou redakčných rád a odborných komisií. Zuzana Lopatková je autorkou niekoľkých monografií, učebníc a ďalších odborných publikácií, riešiteľkou vedeckých a výskumných projektov, prednáša a organizuje vedecké konferencie a semináre.

doc. Mgr. Dana Masaryková, PhD., prorektorka pre vonkajšie vzťahy a spoluprácu

Docentka Dana Masaryková je absolventkou odboru učiteľstvo nemeckého jazyka a telesnej výchovy na Fakulte telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave. Od roku 2010 pôsobila ako odborná asistentka v študijných programoch predškolská a ele-

mentárna pedagogika a učiteľstvo primárneho vzdelávania na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity. V rokoch 2017 – 2023 vykonávala funkciu prodekanke pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou a koordinátorky ďalšieho vzdelávania na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity. Dana Masaryková je členkou domácich a zahraničných organizácií, publikuje vedecké a odborné články a spolupracuje na domácich a zahraničných projektoch.

prof. PhDr. Eva Mydlíková, PhD., prorektorka pre vedeckú, umeleckú a edičnú činnosť

Profesorka Eva Mydlíková je absolventkou odboru psychológia na Univerzite Komenského v Bratislave. V rokoch 2012 – 2015 vykonávala funkciu prodekanke pre rozvoj Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a zároveň pôsobila ako riaditeľka Ústavu sociálnych štúdií a liečebnej pedagogiky Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského. Od roku 2015 viedla Katedru sociálnej práce Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity. Eva Mydlíková úspešne absolvovala výcvik a postgraduálne štúdiá v oblasti psychoterapie a sociálnej práce. Je členkou vedeckých rád univerzít na Slovensku a v Česku, členkou redakčných rád odborných

časopisov, členkou správnych orgánov odborných inštitúcií. Eva Mydlíková má bohatú publikačnú činnosť a ohlasy v databázach WOS a Scopus.

prof. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD., prorektorka pre vzdelávanie, akreditáciu a kvalitu

Profesorka Andrea Olšovská je absolventkou Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a Rímskokatolíckej cyrilometodskej bohosloveckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Od roku 2001 pôsobí na Katedre pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia Právnickej fakulty Trnavskej univerzity. V rokoch 2009 – 2011 pôsobila vo funkcii prodekanke pre externé štúdium, doktorandské štúdium, rigorózne konanie a ďalšie vzdelávanie. Od roku 2015 do roku 2023 vykonávala dve funkčné obdobia funkciu dekanke Právnickej fakulty Trnavskej univerzity. Profesorka Andrea Olšovská je členkou vedeckých rád právnických fakúlt na Slovensku a v Česku, členkou redakčných rád odborných vydavateľstiev. Je riešiteľkou domácich a zahraničných výskumných projektov a predsedníčkou Asociácie pracovného práva. Andrea Olšovská prednáša na odborných konferenciách, seminároch, podujatiach, publikuje na Slovensku a v zahraničí.

V službách minulosti pri formovaní akademickej budúcnosti katedry histórie

Prof. PhDr. Marta Dobrotková, CSc., pôsobí ako vysokoškolská pedagogička na Katedre histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave od roku 1996. Vysokoškolské štúdium absolvovala na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, v odbore archívniectvo a pomocné vedy historické v roku 1978. Je uznávanou osobnosťou vo svojom odbore, prednáša základy archívniectva, pomocné vedy historické, najnovšie slovenské dejiny a dejiny Slovákov v zahraničí. Jej organizačné a komunikačné schopnosti prirodzene vyústili do pôsobenia vo viacerých funkciách: v rokoch 2005 – 2007 bola predsedníčkou Akademického senátu FF TU, v rokoch 2005 – 2008 vedúcou katedry histórie, v rokoch 2006 – 2008 prodekanou filozofickej fakulty pre vedu a výskum, v rokoch 2008 – 2016 dekanou FF TU. Od roku 2008 dodnes garantuje viaceré študijné programy, v súčasnosti pôsobí ako garantka študijného programu učiteľstvo histórie v kombinácii. Je laureátkou viacerých prestížnych ocenení a na jeseň minulého roka, pri príležitosti okrúhleho životného jubilea, jej bola udelená Medaila rektora Trnavskej univerzity.

Pochádzaš z malej dedinky Bobot pri Bánovciach nad Bebravou. Aké boli Tvoje prvé kontakty s históriou a ako si sa dostala k štúdiu archívniectva a pomocných vied historických?

Na dedine som prežila krásne a bezstarostné detstvo, plné pobytu a hier vonku či v lese, kde som v lete „lietala“ na bicykli a v zime som sa predovšetkým korčuľovala a sánkovala. V tom čase bolo mojim snom stať sa učiteľkou. V mojich jedenástich rokoch sme sa presťahovali do Bánoviec nad Bebravou, kde som absolvovala druhý stupeň základnej deväťročnej školy a stredoškolské štúdium na miestnom gymnázium, v súčasnosti Gymnázium Janka Jesenského, a tam sa začal rozvíjať môj vzťah k histórii. Z dejepisu som maturovala. K štúdiu archívniectva a pomocných vied historických ma priviedla istá okolnosť. V 3. ročníku som sa dostala do užšieho výberu študentov, ktorí by mohli ísť študovať do zahraničia – samozrejme, iba socialistického. Avšak pričinením susedov, ktorí na isté orgány doniesli správy, že chodím pravidelne aj s mamou do kostola, som bola z výberu vyradená. No a to ovplyvnilo moju voľbu školy a odboru, čo a kam ísť študovať. Bolo mi jasné, že na učiteľský smer sa po uvedenej skúsenosti pravdepodobne nedostanem, preto som si vybrala štúdium archívniectva a pomocných vied historických. V spomínanom období jednoodborové štúdium histórie neexistovalo a mnou vybraný študijný odbor obsahoval históriu v plnom rozsahu.

Svoje vysokoškolské štúdiá si absolvovala v 70. rokoch, teda v období normalizácie. Ako sa obdobie neslobody prejavovalo počas štúdií? Ktorí z pedagógov ťa najviac ovplyvnili?

V tom čase sme si celkom do dôsledkov

neuvedomovali, že žijeme normalizáciu, či roky neslobody. Základ všetkých študijných programov obsahoval povinné predmety, ktorými boli dejiny medzinárodného revolučného hnutia a Komunistickej strany Československa, marxistickú filozofiu, politickú ekonomiu, vedecký komunizmus, a to museli absolvovať všetci vysokoškoláci. Naš odbor mal spoločne s historikmi navyše predmety z dejín Ruska a Sovietskeho zväzu so závermi všetkých zjazdov komunistickej strany Zväzu sovietskych socialistických republík, čo bolo nesmierne nudné, museli sme tým však prejsť a absolvovať aj tieto, pre nás nezaujímavé prednášky aj skúšky. Môj postoj k normalizácii sa prejavil tým, že som si našla priateľa – bývalého emigranta, ktorý sa stal aj mojim životným partnerom a ktorý mi vedel rozprávať o svete za našimi hranicami, že nešlo celkom o zhnilý kapitalizmus, ako nás o tom zo-všadiaľ presviedčali. Z pedagógov bol mojim ročníkovým vedúcim profesor Jozef Novák. On dokázal o pomocných historických vedách rozprávať tak pútavo a presvedčivo, že sme mali dojem, že študujeme najlepší odbor na celej filozofickej fakulte. Novovekú diplomatiku

nám prednášala docentka Lehotská, ktorá bola akoby naša druhá mama. Pristupovala k nám materinsky a láskavo. Z velikánov slovenského archívniectva treba spomenúť ešte profesora Richarda Marsinu a doktora Michala Kušíka, vtedajšieho riaditeľa Štátneho ústredného archívu v Bratislave. Ostatné predmety sme absolvovali tak, ako historici v kombináciách s inými odborníkmi. Z vy-učujúcich historikov vedel skvele prednášať profesor Matúš Kučera, jeho prednášky boli fascinujúce, vedel dokonale zaujať poslucháčov. Atmosféra na našej katedre, vtedy československých dejín a archívniectva, bola úžasná. S mnohými pedagógmi sme zažili viacero stretnutí, diskusií mimo vyučovacieho procesu. A na čo si veľmi rada spomínam? Boli to tzv. utorkové večery, ktoré sa konali v prvý utorok v mesiaci. Odznali na nich prednášky historikov, archivárov, prípadne odborníkov aj iných príbuzných disciplín spojené s diskusiou, či aj polemikami. Uvedené interpretácie boli veľkým obohatením nášho štúdia. No a čo bolo veľmi významné a takmer ne-uveriteľné pre nás, väčšinu vyučujúcich sme na našej katedre oslovovali titulom pán docent, pán profesor, pán doktor. V tom období to bolo pre nás nevidané a pokrokové, keďže viacerí z nich neboli členmi komunistickej strany a v podstate vylúčení oslovenie súdruh, ako sme to poznali z gymnázia a základnej školy.

Čo ťa najviac fascinovalo a fascinuje na dejinách?

Vzhľadom na skutočnosť, že po skončení internej aspirantúry som nemohla zostať pôsobiť na katedre a ani do trnavského archívu ma ako „politicky nespôľahlivú“ neprijali, zamestnala som sa v Ústave pre zahraničných Slovákov Matice slovenskej v Bratislave, a to nasmerovalo môj profesionálny záujem

o dejiny a život Slovákov v zahraničí, aj keď som pôvodne vždy mienila robiť výskum slovenských dejín 18. storočia. Dejiny sú pre historika nádherné tým, že ich dokážeme odkrývať na základe existujúcich archívnych prameňov a zistené poznatky môžeme predstierať verejnosti, hoci v súčasnosti mám dojem, akoby sme písali sami pre seba, resp. len pre komunitu historikov.

Od roku 1996 pôsobiš na Trnavskej univerzite v Trnave. Ako si spomínaš na svoje pedagogické začiatky? Boli študenti iní, ako sú tí dnešní? Čo podľa Teba nemá chýbať v povinnej výbave absolventa našej katedry histórie?

Moje pedagogické začiatky sa spájali s nadšením pre pedagogickú prácu, keďže sa mi konečne splnil môj detský sen. Spočiatku som prednášala iba základy archívnictva. Študenti sú v podstate stále rovnakí, aj keď možno predsa len čiastočne iní tým, že spočiatku boli pomerne prísne prijímacie pohovory a na štúdium prichádzali študenti, ktorí prešli prísny výberom a mali o štúdium záujem a väčšina z nich aj pracuje v odbore. Postupne k nám prichádzali tí, ktorí sa nedostali na právo a zvolili si históriu ako druhú, náhradnú voľbu. No a v súčasnosti, aj keď už máme študentov bez prijímacích pohovorov, predpokladám, že majú o históriu záujem a že v štúdiu vytrvajú. Mňa osobne teší, že viacerí z absolventov využili minimálne poznatky zo základov archívnictva a pomocných vied historických a pracujú v našich slovenských archívoch, kde popri bežnej archivárskej práci robia aj seriózny historický výskum

Na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave si prešla viacerými funkciami, dve funkčné obdobia si zastávala post dekanky. Čím bola pre Teba v tom čase filozofická fakulta výnimočná a akým najväčším výzvam si vtedy ako dekanka čelila?

Počas pôsobenia na fakulte som prešla viacerými funkciami v senátoch – či už na TU, alebo u nás na filozofickej fakulte, kde som zastávala post predsedníčky akademického senátu. Rovnako som krátko bola aj prodekankou pre vedu, výskum a doktorandské štúdium na fakulte, kým som bola zvolená do funkcie dekanky. Nebolo to jednoduché obdobie, najmä z pohľadu splňania kritérií fakulty na komplexnú akreditáciu, kde bolo potrebné zabezpečiť jednotlivých garantov odborov, čo boli asi tie najväčšie výzvy, obzvlášť ak z postu hlavného garanta jedného odboru odišiel profe-

sor a bolo nutné zabezpečiť študentom možnosť štúdia na rovnakom alebo príbuznom odbore na iných fakultách. To bolo pre mňa mimoriadne ťažké obdobie, rovnako ako kreirať potom odbor nanovo s novými garantmi, čo sa postupne podarilo, aj keď ma to stálo veľa síl a pokoja. Možno teraz s odstupom rokov by som situáciu riešila asi tak, že do výkonu funkcie dekanky v druhom funkčnom období by som už nešla.

Sleduješ činnosť a uplatnenie Tvojich absolventov, resp. si s nimi v kontakte?

V podstate áno, s niektorými mám aj osobný mailový kontakt. Jeden náš absolvent doktorandského štúdia mi pravidelne píše vianočné a veľkonočné pozdravy, vždy ma tak veľmi poteší. Ostatných a úspešných absolventov historikov sledujem, ako sa im darí. Najviac ma teší, ako som už spomenula, že viacerí našli uplatnenie v archívoch a sú

ly v Košiciach pod vedením vincentiek už nebolo možné. Okolnosti súvisiace s rušením reholí komunistami sa dotkli aj Spoločenosti dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta. V súčasnosti by som sa mala spolupodieľať na riešení projektu APVV v spolupráci s Právnickou fakultou Trnavskej univerzity. Uvidíme, do akej miery bude projekt úspešný.

Pedagogická aj vedecko-výskumná činnosť, či cestovanie za štúdiom archívnych materiálov vedia vyčerpať. Môžeš prezradiť, ako relaxuješ vo voľnom čase?

Vo voľnom čase si rada prečítam dobrú detektívku, prípadne si pozriem dobrý film. Aj prechádzky v prírode ma dokážu dobiť energiou. Relaxovať dokážem aj pri dobrej káve s priateľmi. No a najväčšmi mi vyhovuje krátky, napríklad víkendový relaxačný pobyt v niektorých našich kúpeľoch, ktorý si v posledných rokoch po ukončení akademického

Profesorka Dobrotková (tretia zľava) s kolegami na katedre histórie – profesormi Františkom Bielikom, Vincentom Sedlákom (prvý a druhý zľava), Jozefom Šimončíkom (prvý sprava), Richardom Marsinom (v druhom rade tretí sprava) a Máriou Kohútovou (v druhom rade štvrtá sprava) v roku 1998 s absolventmi odboru história.

z nich úspešní nielen historici, ale aj manažéri archívneho odboru na vedúcich postoch.

Na akých vedecko-výskumných projektoch momentálne pracuješ?

Ukončila som participáciu na vedecko-výskumnom projekte VEGA o ošetrovateľskom školstve Spoločenosti dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul, kde som spracovávala pôsobenie vincentiek na Slovensku a založenie dvojročnej ošetrovateľskej školy v Košiciach, ktoré po Viedenskej arbitráži pripadli Maďarsku a vincentky museli s Košíc odísť. Úsilie o opätovné založenie školy v inom meste na území Slovenska neboli úspešné, preto sa spoločnosť sústredila na organizovanie ošetrovateľských kurzov. Po skončení druhej svetovej vojny obnovenie ško-

roka rada doprajem v spoločnosti bývalých spolužiakov z gymnázia.

Čo by si na záver zaželala našej alma mater?

Našej alma mater prajem veľa výnimočných študentov a pedagógov a tiež skvelé vedenie tak na univerzitnej, ako aj fakultnej úrovni, aby sme mohli stále napredovať a aby nás, či už odbor, alebo fakultu v radoch študentov stredoškôľakov, stále považovali za najlepší výber. V neposlednom rade želim našej alma mater dostatok finančných prostriedkov na rozvoj.

Ďakujem za príjemný rozhovor a prajem všetko dobré do Tvojho ďalšieho pôsobenia na našej katedre.

Zuzana Lopatková
Foto: archív M. D.

Rekapitulácia života v UPeCe: ochutnávka zo zimného semestra a privítanie nového

Univerzitné pastoračné centrum sv. Stanislava Kostku v Trnave je miestom pre mladých – vysokoškolákov, ktoré ponúka program, kde si každý môže prísť na svoje. Pripravené sú aktivity bohaté na zábavu, zážitky, hlavne však duchovnú formáciu a vzťah s Bohom, modlitbu, ako aj spoločný čas s kamošmi, chill, osobnostný rast, možnosť byť súčasťou rôznych skupiniek a tímov, a v neposlednom rade aj športové aktivity. Prinášame krátky recap niektorých akcií, ktoré sme zažili počas zimného semestra, i to, ako sme otvorili nový letný semester:

Revealing your potencial – Odhaľovanie svojho potenciálu v prostredí krásneho Chorvátska

Od 2. do 8. septembra 2024 sa na ostrove Prvic v Chorvátsku konal medzinárodný program – Revealing your potencial, ktorého sa zúčastnilo štyridsať mladých ľudí vo veku od 18 do 30 rokov. Išlo najmä o vysokoškolákov z troch krajín: z Chorvátska, Maďarska a Slovenska. Tento program, organizovaný v spolupráci s našim univerzitným pastoračným centrom v Trnave, bol zameraný na hľadanie osobného potenciálu účastníkov. Počas týždňa sa účastníci venovali sebareflexii, skúmali, kým sú, aké sú ich silné stránky, talenty, osobnostné črty a temperamenty. Program zahŕ-

ňal rôzne workshopy, individuálne aj skupinové aktivity, ako aj psychologické dotazníky, ktoré pomohli účastníkom lepšie sa pochopiť. Cieľom tohto programu bolo naučiť účastníkov vidieť v sebe aj v iných viac a žiť naplno v tej ich každodennosti.

Hody

Hody v našom UPeČku na sviatok narodenia sv. Stanislava Kostku sú už

za nami, no ich atmosféra ešte stále rezonuje v každom z nás. Svätý Stanislav je patrónom mladých, a to bolo cítiť počas celého večera. Tradícia, skvelá zábava a hlavne spoločenstvo – to všetko sme zažili. A veruže sa hodovalo poriadne! Po duchovnom posilnení na svätej omši sme poriadne nasýtli aj naše žalúdky. Šikovní dievčatá nám pripravili chutné chlebíky, zákusky a puding. Jedlo spája ľudí a táto hodová slávnosť spojila aj nás. Počas celého večera prebiehali veľmi príjemné rozhovory, panovala milá atmosféra a odvšadiaľ bolo počuť smiech a veselú vravu. Táto každoročná tradícia nás učí, že spolu nám je najlepšie. Presne ako sv. Stanislav Kostka, aj my sme „stvorení pre vyššie veci“ – stvorení pre spoločenstvo, pre hlbšiu radosť a v konečnom dôsledku pre večnosť. A hoci sa tohtoročné hody skončili, spoločenstvo, ktoré vytvárame, pokračuje ďalej. Nech nás táto tradícia sprevádza aj v ďalších rokoch a pripomína nám, že spolu to funguje lepšie.

Katarínska zábava

Jednou z obľúbených akcií nášho UPeČka je aj každoročná Katarínska zábava, ktorá sa v UPeČku vždy koná v novembri v Mariánskej sále. Každý rok je daná téma a k nej aj patričný dresscode. Tento akademický rok sa Katarínska zábava niesla v šachovom štýle pod názvom Noc kráľov a kráľovien. Mali sme možnosť cítiť sa naozaj kráľovsky. Dresscode bol jasný – čierna a biela. Zábava začala tradične sv. omšou v jezuitskej kaplnke. Po sv. omši sme sa presunuli do Mariánskej sály, kde nasledoval úvodný príhovor nášho správcu, jezuitského kňaza P. Martina Benka. Nasledovala chutná večera a po nej už len zábava do skorého rána. Tanečnú zábavu otvorili vystúpením naše UPeČkár-

Revealing your potencial – skupinová fotografia všetkých účastníkov. Foto: archív UPeCe.

Katarínska zábava: Noc kráľov a kráľovien. Foto: archív UPeCe.

Duchovná obnova – Moje srdce ako dar pre Pána. Foto: archív UPeCe.

ky. Nechýbalo ani fúkanie a vyrábanie zvieratiek z balónov či fotokútik a tombola. Bol to naozaj pekný čas, keď sme mali možnosť dosýta sa zabaviť, vytancovať a porozprávať. Ďakujeme organizátorkám za zorganizovanie tejto zábavy, už teraz sa tešíme na tú budúcoročnú.

Duchovná obnova

Advent – čas príprav na Vianoce, zháňania vianočných darčiekov, akademických skúšok, ale aj obdobie stíšenia sa a hľadania pravej podstaty Vianoc. My sme sa rozhodli toto stíšenie nájsť na duchovnej obnove s názvom Moje srdce ako dar pre Pána, ktorá nám ponúkla vzácne zastavenie sa v zhone povinností a možnosť zamyslieť sa nad skutočným darom Vianoc. Počas obnovy sme si vypočuli povzbudzujúce svedectvá, strávili čas v osobnej modlitbe – aby sme si vytvorili potrebný odstup od zhonu, stresu – a aby sme viac našli seba samých. Obohatil nás aj vzácny hosť Marshal Ramesh Pandya, ktorý s nami hovoril práve o odpočinku a jeho význame v duchovnom živote. Ako každý rok nechýbal ani skvelý nedeľný obed, rozhovory, aktivity a spoločná prechádzka. Obnovu sme zakončili adoráciou, počas ktorej sme v tichu a pokoji odovzdali naše srdcia ako dar Tomu, ktorý je najväčším Darom Vianoc.

Reset párty

Na záver skúškového obdobia sa v Univerzitnom pastoračnom centre sv. Stanislava Kostku konala Reset párty. Jej hlavným cieľom bolo osláviť úspechy zimného semestra, pripomenúť si množstvo urobených skúšok a odovzdaných prác a tešiť sa z dosiahnutých medzníkov. Študenti mohli na chvíľu odložiť učebni-

ce a prísť sa zabaviť pred začiatkom letného semestra. Celá akcia sa niesla v duchu pohody a oddychu. Pre všetkých účastníkov bol pripravený pestrý program, kde nechýbal tanec, hudba, dobré jedlo ani súťaž. Súťaž o najlepšiu uspávanku priniesla množstvo zábavných momentov, pričom jej prezentáciu spestrili héliové balóns. Kreatívne založení študenti sa mohli zapojiť do tvorby papierových kvetov v DIY kútiku, ktorými potom prispeli ku okrášleniu „stromu vďačnosti“. Strom mal reprezentovať všetko pekné a hodnotné, čo si študenti niesli zo zimného semestra a za čo sa cítili byť vďační. Podujatie sa nieslo v uvoľnenej a priateľskej atmosfére. Študenti mali možnosť oddýchnuť si, stretnúť sa s priateľmi a načerpať novú energiu do ďalšieho semestra. Reset párty tak poskytla príjemný priestor na relax, neformál-

ne stretnutia a vytváranie nezabudnuteľných spomienok.

Návšteva arcibiskupa Mons. Jána Oroscha

Aj počas tohto akademického roka v rámci univerzitných mládeží, ktoré sú každú stredu večer o 19.30 v jezuitskom Kostole Najsvätejšej Trojice, mali študenti možnosť zjednotiť sa v spoločnom vzdávaní vďaky Bohu za množstvo požehnaní, ktoré v živote dostali. Už stálym hosťom mládeží v UPeCe je aj trnavský arcibiskup Mons. Ján Orosch. Ako jeho zriaďovateľ a dlhoročný podporovateľ nás svojou návštevou potešil aj tento rok na začiatku letného semestra 12. februára. Ocenili sme jeho humor či veselú hru na gitare a spev. Jeho prítomnosť bola veľmi povzbudivá nielen v slovách počas kázne, ale aj počas celého večera. Študenti boli radi, že mali možnosť osobne sa s ním rozprávať. Po sv. omši nasledovalo tradičné pohostenie v Rytierskej sále.

Jedinečnú atmosféru dotváral aj náš UPeCe zbor, ktorý sprevádzal liturgické slávenie spevom a hrou. K jej kvalite prispela aj nová zvuková technika, ktorú sa podarilo zabezpečiť vďaka pomoci zo strany Trnavskej univerzity.

Veríme, že každý si v programe našiel svoje miesto, každý sa obohatil. Ak sa chceš dozvedieť viac o UPeCe, programe a dianí života, sleduj nás na:

IG: **upece.tt**

FB: **UPeCe TeTe**

MAIL: **upece.tt@gmail.com**

ADRESA: **Františkánska 33A, Trnava**

Neboj sa, prid' a zapoj sa aj Ty!

Tím UPeCe

Sv. omša s hlavným celebrantom – otcom arcibiskupom Mons. Jánom Oroschom. Foto: archív UPeCe.

Trnavská univerzita predstavila županovi výsledky výskumu o mladých ľuďoch v situácii NEET

Lenka Diener

Dňa 25. októbra 2024 Katedra sociológie FF TU prezentovala výsledky svojho výskumu županovi Trnavského samosprávneho kraja a ďalším zástupcom kraja. Výskum bol zameraný na mapovanie situácie mladých ľudí v situácii NEET (teda tých, ktorí nie sú zamestnaní, nevzdelávajú sa ani neabsolvujú odbornú prípravu) v Trnavskom kraji.

Výskum pod názvom Regionálna analýza o situácii mladých ľudí ohrozených situáciou NEET a v situácii NEET v rámci Trnavského samosprávneho kraja, je súčasťou širšieho projektu Potreby mladých v Trnavskej župe. Tento projekt realizuje agentúra KIRA, n. o., na základe výzvy Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a financuje ho Program Slovensko cez iniciatívu Regionálne analýzy a partnerstvá pre mladých z eurofondov.

Regionálna analýza sa zameriava na lepšie pochopenie mladých ľudí v situácii NEET, aby bolo možné efektívnejšie navrhovať riešenia pre túto zraniteľnú skupinu. Zistenia ukazujú rôznorodosť tejto skupiny, mnohí majú nízke alebo neúplné vzdelanie, čo ich obmedzuje na trhu práce, a často zápasia s finančnými problémami, zdravotnými ťažkosťami či nedostatkom sociálnej podpory. Analýza odporúča cielavedomejšie opatrenia a užšiu spoluprácu medzi školami, zamestnávateľmi a komunitnými organizáciami, ktoré sa často potýkajú s obmedzenými

finančnými a personálnymi kapacitami. Ako potvrdil vedúci katedry sociológie Peter Guráň: „ide o dosiaľ ojedinelé prepojenie odborných kapacít FF TU s praktickými potrebami Trnavského kraja, ktorého sme súčasťou. Zároveň zameranie výskumu na situáciu mladých ľudí v Trnavskom kraji sa v mnohých oblastiach dotýka aj života a perspektív našich študentov.“

Výsledky analýzy budú slúžiť ako východisko pre tvorbu regionálneho akčného plánu pre mládež a prípravu konkrétnych opatrení v roku 2025. Analýza zároveň identifikuje vhodné lokality na zriadenie Jednotných kontaktných miest (JKM), ktoré budú poskytovať podporu a služby zamerané na mladých ľudí.

Odborný tím z katedry sociológie pripravuje knižnú publikáciu, ktorá na základe zozbieraných dát podrobne priblíži problematiku mladých ľudí ohrozených nezamestnanosťou a mladých nezamestnaných v Trnavskom kraji. Publikácia sa bude venovať aj špecifickým situáciám mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením, z marginalizovaných skupín, migrantov, mladých rodičov a osôb s nižším než stredoškolským vzdelaním. Zároveň sa zameria na skupinu mladých ľudí s ukončeným stredoškolským vzdelaním, ktorí sa pre počiatočný výber školy nedokážu ďalej uplatniť v akademickom alebo pracovnom prostredí a často čelia pocitom „stratenosti“.

Viac informácií o projekte, ako aj samotná analýza sú dostupné na webovej stránke agentúry KIRA: <https://www.kira.sk/projekt-neet/>

Tím odborníkov výskumného projektu: Martin Fero (katedra sociológie), Magdaléna Biščová (agentúra KIRA), Viktor Maroš (agentúra KIRA), Peter Guráň (katedra sociológie), Daša Ryšavá (katedra sociológie), Lenka Diener (katedra sociológie). Foto: kolektív katedry sociológie.

K problematike vplyvu sociálnych sietí na spoločenskú stabilitu

Dňa 12. novembra 2024 študenti magisterského ročníka Katedry politológie FF TU zorganizovali prednášku s názvom Vplyv internetu na politické systémy. Prednáška s následnou diskusiou bola zameraná na vzdelávanie v oblasti mediálnej gramotnosti a minimalizácie šírenia dezinformácií a hoaxov v rámci sociálnych sietí.

Prednášajúci Tomáš Kriššák, politológ špecializujúci sa na výskum šírenia dezinformácií v online prostredí, priblížil jednotlivé skutočnosti, ktoré v súčasnosti determinujú propagovanie nepravdivých informácií a cielených dezinformačných kampaní v rámci sociálnych sietí. Na príkladoch spojených z významnými udalosťami medzinárodného diania (napr. pandémie ochorenia Covid-19, agresia Ruskej federácie voči

Ukrajine atď.) poukázal na spôsob ako sa politickí aktéri snažili ovplyvniť spoločenské naratívy spojené s riešením vzniknutých problémov. Súčasťou prezentácie boli aj informácie, akým spôsobom môžu štátne inštitúcie a občianska spoločnosť cez prípravu strategickej komunikácie minimalizovať negatívne dopady tých aktérov, ktorých cieľom je manipulovať verejnou mienkou. Počas svojej prezentácie prednášajúci vysvetlil praktiky informačnej vojny a priblížil dôvody prečo sú častým cieľom dezinformačných kampaní mladí ľudia a generácia seniorov. V diskusii T. Kriššák charakterizoval v tejto súvislosti aspekty informačnej zraniteľnosti týchto vekových skupín a najčastejšie techniky a komunikačné stratégie používané s cieľom ich manipulácie.

Otázky boli rámcované záujmom o špecifikovanie spôsobu overovania informácií na internete, obsahu bezpečnej a kompetentnej práce s informáciami v politickom a verejnom diskurze a tiež problematiky analyzujúcej dôvody rozšírenia dezinformačného vplyvu vybraných aktérov v rámci slovenského internetového prostredia a štátov strednej a východnej Európy. Táto prednáška tak pozitívnym spôsobom prispela k zvýšeniu povedomia o nástrojoch mediálnej gramotnosti a kritického myslenia, ktorými môžu občania a štátne inštitúcie minimalizovať online hrozby šírenia hoaxov a ich polarizujúci a destabilizujúci efekt na spoločnosť.

Mário Vrábek

Foto: archív autora

Archeológia a filozofia v diskusii o prírode a krajine

V spolupráci Katedry klasickej archeológie a Katedry filozofie FF TU sa počas posledného februárového týždňa uskutočnil medzinárodný Erasmus+ Blended Intensive Programme nazvaný *Nature, Culture, Landscape*. Prezenčnú časť doplnili dve online prednášky 13. februára a 10. marca Paola Furiu z Univerzity v Turíne s názvom *Place-Image and Place-Beauty* a Cristiny Vendra z Univerzity v Ústí nad Labem nazvanej *Environmental Sustainability and Ecological Resilience: Searching a Habitable Future with Paul Ricoeur*.

Podujatie ponúklo živé diskusie, viacero prednášok aj interaktívnych formátov, ako boli panelová diskusia, World Café a návšteva výstavy súčasného umenia v KC Malý Berlín, ako aj prehliadky historických a archeologických pamiatok v Západoslenskom múzeu v Trnave a Archeoparku v Cíferi-Pác. Na podujatí sa zúčastnilo 27 študentov z Rumunska, Portugalska, Česka, resp. v rámci siete KreativEU (univerzity v Hradci Králové, Ústí nad Labem, Českých Budějoviach, Tomare a Târgoviști), ktorých sprevádzali pedagógovia Ion Copoeru, Tomáš Mangel a Fernando Costa.

Spolupráca archeológov, reštaurátorov a filozofov priniesla zaujímavú kombináciu prístupov a tematizácií kultúrneho dedičstva, pamäti miesta, uchovávanie pamiatok, ale aj celkového uvažovania o otázkach existencie človeka v prírode, kultúre a krajine. Uchovávanie alebo obnovovanie historického dedičstva, ako je to napríklad po následkoch zemetrasení v Turecku a Rumunsku, ktorým boli venované dve prednášky, je aktuálnou otázkou, ktorá nás vracia k premysleniu vzťahu k prírode a kultúre, ale aj celkovo nášho miesta vo svete. Riešenia, ktoré využívali naši predkovia napríklad pri práci s vodnými zdrojmi alebo pri remeslách, poľnohospodárstve a pastierstve, nové premyslenie zdrojov filozofického uvažovania o mieste, priestore a prostredí, to všetko sa ukázalo ako živá pôda uvažovania. Podujatie v tom bolo nepochybne jedinečné a veríme, že prínosné ako pre študentov, tak aj pre pedagógov a vedcov, ktorí sa ho zúčastnili.

Lucia Nováková, Michal Zvarík,
Foto: archív autorov

Usporiadatelia a koordinátori podujatia (zľava): Tomáš Mangel, Fernando Costa, Michal Zvarík, Lucia Nováková, Dana Masaryková, Jaroslava Vydrová, Ion Copoeru.

NeNormal a New Normal Blažeja Baláža

Adrián Kobetič

Foto: Adrián Kobetič,

Henrieta Žažová

Po viac ako dvadsiatich rokoch sa do Galérie Jána Koniarka v Trnave so sólovou prezentáciou vrátil výtvarník a pedagóg Trnavskej univerzity docent Blažej Baláž. Prezentoval tu hneď dva výstavné projekty, ktoré svojím rozsahom patria k najväčším v histórii Galérie. V Koppelovej vile a v Synagóge – Centre súčasného umenia vystavil takmer dve stovky diel, ktoré si návštevníci a návštevníčky mohli pozrieť od 27. septembra do 24. novembra 2024. Ich spoločným menovateľom bola otázka dejinných normatívov a ich úloh v podruží ideológií, premietajúcich sa v osobnom príbehu autora, tvoriaceho od 70. rokov 20. storočia.

Obsedantné vrstvenie významov

Tvorba Blažeja Baláža, v ranom období typická najmä grafickou prácou, ktorú študoval na Vysokej škole výtvarných umení v rokoch 1977 – 1983, sa od záveru 80. rokov postupne stále viac prikláňa na stranu postkonceptuálnych a neokonceptuálnych tendencií, v ktorých má v slovenskom prostredí autor významnú pozíciu. Tieto sa uňho prejavujú najmä v oblasti výskumov možností textu a v neustálom, vrstevnatom rozširovaní jeho významov. Jednotlivé texty sa najčastejšie dotýkajú spoločensko-historických a politických kontextov, na ktoré útočí svojim, priam typicky apelatívnym jazykom. Jednotlivé výpovede, či dokonca výkriky ukladá na často celkom banálne podklady ako kartón a iné baliace materiály, noviny či poštové obálky. Autor sa v nich predstavuje často ako občan, „homo politicus“, venujúci sa rozmanitým oblastiam spoločenského života. Sú to najmä témy geopolitického vývoja sveta v 20. a 21. storočí, spoločenských zmien na Slovensku pred a po roku 1989, environmentalistiky a ekológie, postkoloniálnych a post-socialistických črt súčasných politik,

osobných mytológií a ďalšie. Dokazuje, že je mimoriadne vnímavý pozorovateľ s neutíchajúcim zmyslom pre spravodlivosť a demokraciu.

Dialóg s počiatkami

V rámci výstavy NeNormal v priestoroch Synagógy – Centra súčasného umenia, ktorú kurátorsky pripravil Roman Gajdoš, taktiež pracovník Katedry pedagogiky výtvarného umenia Pedagogickej fakulty TU, sa objavujú najstaršie diela z ranej tvorby Blažeja Baláža zo 70. a 80. rokov 20. storočia. Ústrednou témou prác je

normalizácia, najmä v starších dielach reflektovaná ešte klasickejším grafickým a maliarskym jazykom, kombinujúcim figurálne a abstraktné prvky, vyjadrujúce dobovú skúsenosť s tlakom normalizačného procesu.

V mladších prácach, ktoré tu boli diaľogicky umiestnené, sa už nositeľom vizuálnej informácie v rámci obrazovej plochy stal text. Ako upozorňuje kurátorský text, Baláž používa rôzne typy rukopisu, od čistého, neosobného, odkazujúceho ku konceptualizmu 70. rokov, prechádza postupne k osobnejšej výpovedi formulovanej

Blažej Baláž (vpravo) počas slávnostného odovzdávania Ceny slobody Antona Srholca na pódiu Divadla Jána Palárika v Trnave

Výstava NeNormal v priestoroch Synagógy – Centra súčasného umenia

ako gestické písanie, kde je gesto odporu a vzbury viac čitateľné. Farbu často nahrádza fermež a ľanový olej, predstavujú určitý typ rezignácie na obrazové myslenie. To je podporované využitím zamastenia, podkladovej impregnácie, ktoré svojimi konzervačnými účinkami metaforicky i doslovne fixujú traumu z bývalého

režimu. Porovnanie diel, mimoriadne efektívne prezentovaných visiac v priestore akoby na vertikálnych transparentoch, navrhnutých architektom výstavy Petrom Liškom, ukazuje, aká obsedantná je autorova potreba stále sa vyrovnávať s minulosťou a upozorňovať na nebezpečné paralely so súčasnosťou.

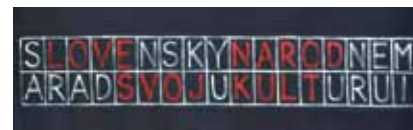
Aktualizácia dejín

Druhá z výstav, nazvaná New Normal, kurátorsky pripravená historičkou umenia Miroslavou Urbanovou, predstavila v Koppelovej vile výber z prác Blažeja Baláža primárne od roku 2018 po súčasnosť. Výstava odkazovala svojím názvom na pojem normalizácie, aktualizovaný v kontexte internacionalizovaného jazyka súčasnej spoločnosti, ovplyvnenej najmä digitálnymi technológiami. Spojenie v prípade výstavy označovalo nový spoločenský trend hľadania normatívov, vyplývajúcich z našej postfaktickej doby, ktorú autor hlboko kriticky reflektuje ako strácajúcu svoju vlastnú pamäť v záplave dát. Zabúdanie a snaha o zapamätávanie sa chronicky opakuje v priestoroch výstavy, kde sa nápisy rozpisujú po priestoroch podobne, ako to robia ideológie vo verejnom priestore. Výstava tým vypovedá o potrebe prekričania ideologicky zaťažených tvrdení, preto aby napo-

kon pravda v spoločenskom diskurze zvíťazila. Ironia mnohých hesiel však akoby upozorňovala na to, že aj napriek hlbokému presvedčeniu autora o dôležitosti takejto práce, ide vo veľkej miere o boj s obmedzenosťou citlivosti voči pravde, akú aktuálne spoločnosť vykazuje.

Ocenenie autorových snáh

Významnou, i keď nie pôvodne plánovanou súčasťou výstavných projektov bolo aj ocenenie umeleckých a občianskych aktivít Blažeja Baláža zo strany samosprávy. Počas konania výstav mu bolo totiž pri príleži-

Jedno z diel – konceptuálnych textov Blažeja Baláža

losti osláv výročia Nežnej revolúcie udelené najvýznamnejšie ocenenie Trnavského samosprávneho kraja za mimoriadny prínos k ochrane ľudských práv, k upevneniu demokracie a právneho štátu a za prejavy mimoriadnej občianskej statočnosti, Cena slobody Antona Srholca. Tá bola mimoriadne dôležitým komentárom k aktivitám, i rozsiahlej retrospektíve významného slovenského výtvarníka, ktorého život je neoddeliteľne spätý aj s Trnavskou univerzitou.

doc. akad. mal. Blažej Baláž, univerzitný profesor

Blažej Baláž (*1958) študoval na VŠVU v rokoch 1977 – 1983, v súčasnosti pedagogicky pôsobí na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave ako profesor.

V posledných tridsiatich rokoch vystavuje svoje diela v oblasti politického, environmentálneho, aktivistického, participatívneho a neokonceptuálneho umenia. Mediálne spektrum zahŕňa maľbu, akcie, performancie, eventy, kresby, objekty, grafiku.

Balážova tvorba je medzinárodne reflektovaná, v zahraničí vystavoval napríklad na 18th International Print Biennale 1989, Ljubljana (YU); Drawing 1990, Provo (USA); International Print Triennale, Cracow 1991 (PL); 5th International Drawing Triennale 1992, Wroclaw (PL); 12th International Biennale of Small Sculpture 1995, Murska Sobota (SL); Objekt/objekt. Metamorfózy v čase, Praha, 2001 (CZ); Formate der Transformation 89–09, Wien, 2010 (AT); SIGNAL – The Story of (Post-) conceptual art in Slovakia, Budapest, Ludwig Museum, 2019 (HU). V domácom kontexte to boli Výmena pozícií, Dom umenia, 1995; Umenie akcie 1989 – 2000, Nitrianska galéria a Tatranská galéria 2001; Slovenská grafika 20. storočia, Ga-

léria mesta Bratislavy a Stredoslovenská galéria, Banská Bystrica, 2007; Krv, Slovenská národná galéria Bratislava, 2012. Realizoval mnoho samostatných výstav v Stredoslovenskej galérii (1992, 2015, 2018), Galérii mesta Bratislavy (1993), Dome umenia v Bratislave (2009), Východoslovenskej galérii v Košiciach (2007). Tiež v zahraničí, v Dome umění České Budějovice (2002), Galérii Kabinet Brno (2006), Slowakisches Institut Wien (2009) a Slowakisches Institut Berlin (2011).

Jeho tvorba bola zahrnutá v publikáciách Intaglio, Thames & Hudson, 2007 (UK); Protocollum 2016/2017. Global Perspectives on Visual Vocabulary. Berlin : Dickersbach Kunstverlag, 2016 (DE). Získal niekoľko domácich a zahraničných ocenení, okrem iných to boli Cena Únie výtvarných umelcov Českej republiky, 9. Medzinárodné bienále kresby, Plzeň, 2014 (CZ); Special Award by the Jury, Osten Biennial of Drawing, Skopje, 2016 (MK).

O jeho diele pojednávajú dve monografické publikácie: Blažej Baláž 1975 – 2003, (Jiří Valoch, Anna Vartecká) z roku 2003; Blažej Baláž: Moja cesta (Mária Orišková, Roman Gajdoš) z roku 2016.

Zdroje:

<https://artfacts.net/artist/blazej-balaz/165810>

<https://pdf.truni.sk/katedry/kpvu/pracovnici/blazej-balaz>

Nový rok, nové výzvy: fakulta zdravotníctva a sociálnej práce po troch desaťročiach napredovania

Jaroslav Slaný

V roku 2024 uplynulo 30 rokov od založenia samostatnej fakulty ošetrovateľstva a sociálnej práce, ktorá bola v roku 1998 premenovaná na fakultu zdravotníctva a sociálnej práce. Na začiatku nového kalendárneho roka dekan fakulty profesor Jaroslav Slaný kolegov, študentov, absolventov a priaznivcov pozdravil a rekapituloval jubilejný rok fakulty.

Loňský rok bol rokom, kedy sme si pripomnели 30 let existencie našej fakulty. K tomuto výročiu si jednotlivé obory – katedry, vedeckovýskumná centra, projektové tímy pripravili celou radu odborných akcií, obvykle také s aktívnou účasťou našich hostí – kolegov, se ktorými spolupracujeme. Během roku tak na fakultě proběhlo opravdu mnoho odborných konferencí, seminářů, workshopů, a to na vysoké odborné úrovni. Ukázali jsme, co jsme za oněch 30 dokázali, kam jsme došli a kam dále směřujeme. Účast našich milých hostů, ze Slovenska, ale především z celé řady zahraničních institucí, se kterými spolupracujeme, ukázala naše mezinárodní „rozkročení“, které je a bude i nadále, pro další rozvoj fakulty, velmi významné. K tomu všemu je nutno zmínit i tři slavnostní promoce *doctor honoris causa* našim významným dlouholetým partnerům ze zahraničí – profesorce Valeriei Tóthové (Česká republika, ošetrovateľství), profesorovi Emmanuelovi Jovelinovi (Francie, sociální práce), doktorovi Jacobovi Kootovi (Nizozemí, zdravotní vědy).

Další významnou pozitivní skutečností uplynulého roku bylo to, že byl konečně na Trnavské univerzitě zvolen její „právoplatný a plnohodnotný“ rektor, který následně kreoval nové vedení univerzity. Toto je významná skutečnost pro další, strategický a stabilní rozvoj jak univerzity jako celku, tak i pro její fakulty.

Bohužel, nelze při této příležitosti nezmínit i věci, které nás trápí. Je to mj. stále nedokončená rekonstrukce další budovy naší fakulty – Adalbertina, dále je to vysoká, zejména byrokratická, zátěž akademiků nad rámec jejich pedagogické a vědeckovýzkumné práce, je to existence několika paralelně hodnotících systémů, které nejsou navzájem komplementární a nejsou ani v kohezi či ve vzájemné logice... To vše je navíc umocněno stále pokračujícím hlubokým podfinancováním vysokého školství a vědy u nás na Slovensku, silným antiintelektualismem naší společnosti a nedůvěrou ve vědu jako takovou. A také nelze v těchto souvislostech nezmínit stále nedobrou situaci ve světě,

Profesor Jaroslav Slaný otvára stretnutie k 30. výročiu FZaSP TU.
Foto: Barbora Likavská.

světě blízkém i vzdálenějším... Panuje vysoká globální nestabilita, chaos... vytvořila se, globálně, vysoká komplexita systémů při současně vysoké rychlosti všech probíhajících procesů a navíc se vytvořila vysoká koncentrace všeho – na toto nejsme evolučně připraveni, přestáváme dnešnímu světu rozumět a máme oprávněný pocit, že nad vším ztrácíme kontrolu... Vše je najednou možné a současně nic nelze spolehlivě predikovat... Výsledkem je pak náš strach z budoucna a úzkost ze života.

Jsou věci, které tzv. „máme ve svých rukách“ a pak jsou to ty „ostatní“. Je na nás, abychom ty první, na které máme dosah a moc je měnit, abychom tak činili, vytrvale a nezlomně, jak co nejlépe to umíme. To je naší povinností a součástí naší sebeúcty. A k těm druhým, abychom dostali či měli dosti sil, abychom je unesli, vydrželi, nesešli ze své cesty, a přitom se nenechali jimi znechutit...

Moji milí, přeji Vám – přeji nám, naší fakultě i univerzitě – aby nový rok 2025 byl příznivý, aby znamenal další kroky správným směrem – k tomu si popřejme hodně sil, vytrvalosti a rezilience, osobně každému zvlášť pak přeji hodně zdraví, štěstí, radosti a krásy!

Gymnazisti objavujú svet laboratórií

V rámci Týždňa vedy a techniky sme sa 5. novembra 2024 my – žiaci chemického krúžku Gymnázia Jána Hollého v Trnave zúčastnili fascinujúcej exkurzie na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave. Vestibul a vstupný priestor foyer sme vnímali ako ohromný. Navliekame si laboratórny plášť a odkladáme veci do skriniek. Zarazím sa, a nielen ja z batohu vytiahnem blok a pero. Ocitáme sa v laboratóriu označovanom ako L2 (*biosafety level 2*) a nasadzujeme si ochranné rukavice. Necháme sa zahaliť tichom, ktoré zaniká, ako sa stroje v laboratóriu prebúdzajú k činnosti. Pani laborantka Iveta Adámková všetko pre nás dôkladne prichystala. Hlavným organizátorom podujatia za gymnázium bol Mgr. Róbert Knap.

Po rozdelení do skupín sa patogénom samozrejme vyhneme, no zamoria nás myšlienky, na ktoré sa nabaľujú stovky ďalších. Nakloním hlavu a uvažujem nad slovami pani docentky Alžbety Kaiglovej. Pripravila si pre nás nielen veľmi odborný výklad o mRNA, ktorý dopĺňala tak, aby sme všetci porozumeli, ale aj úlohu na precvičenie. Ochotne zodpovedala naše otázky o spomínaných vakcínach. Mikroskopom pátrame po známkach života. Je to zvláštny pocit, túžba miešajúca sa s hrôzou. Asistuje nám pani Mgr. Patrícia Hockicková. Pozorujem niečo, čo ma doslova prírazí k zemi – geneticky upraveného pôdného červíka hlístice *Caenorhabditis elegans* (háďatko obyčajné), ktorý vplyvom škodlivej látky bisfenol A zmenil svoju morfológickú štruktúru, teda tvar. Vieme, že bisfenol A sa nachádza sa v mikroplastoch, aký má dopad na celú planétu? Neskôr nám pani docentka Soňa Kucharíková vysvetlila a ukázala, ako sa množia kvasinky. Nemali by ste, ale aj tak si k nim pričuchnete, môžete cítiť známe pekárenské droždie. Zaujímavé, kde všade sú kvasinky, nemám pravdu? Atmosféra v miestnosti náhle hustne. Prejde nami vlna úžasu, ako očkujeme vlastné kolónie kvasiniek. Sklápam sklíčko a vraciam ho späť. V zapätí všetci dostaneme aj pochvalu za čistú prácu, pretože žiadna z platničiek nebola kontaminovaná. A výsledok? Jasne viditeľné krémovo sfarbené kolónie kvasiniek *Candida albicans*.

Presúvame sa do vedľajšieho laboratória, kde s pani doktorkou Kamilou Melnikovou skúmame hodnoty pH rôznych látok, ako napríklad hydroxidu sodného alebo vaječného bielka. Niektoré zistenia nás mierne prekvapili. Vyskúšali sme si aj farebnú Biuretovu reakciu na dôkaz bielkoviny v roztoku, dôkazové reakcie sacharidov, či rôzne spôsoby kryštalizácie.

Za túto príležitosť, síce vo vyťaženom ale dobre zosúladenom harmonograme, sme veľmi vďační organizačnému výboru podujatia a Trnavskej univerzite, ktorá nám umožnila sa niečo dozvedieť a pozrieť sa na vedu zase o trošku inak.

Adam Ligač, Róbert Knap
Foto: Barbora Likavská

Školenie dobrovoľníkov

Prvé stretnutie a školenie dobrovoľníkov v rámci projektu vzdelávania študentov na podporu šírenia informácií o význame a dôležitosti prevencie a OnkoKontroly sa uskutočnilo 28. novembra 2024. Organizovala ho Katedra laboratórnych a vyšetrovacích metód v zdravotníctve FZaSP TU v spolupráci s neziskovou organizáciou Ružová stužka n. f. Zúčastnili sa ho študenti odborov laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve, verejné zdravotníctvo a ošetrovateľstvo Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity, ako aj študenti Gymnázia Ľudovíta Štúra z Trenčína. Pod odborným vedením skúsených dobrovoľníkov, členov Ružovej stužky n. f., sa študenti naučili ako správne komunikovať s klientkami a klientmi pri meraní tlaku krvi, cholesterolu, žilového plniaceho času pletyzmografom, ako aj o samovyšetrení prsníkov na fantóme, význame prevencie správnou životosprávou, pohybom, využívaním skríningu aj samovyšetrením.

Veľmi sa tešíme záujmu študentov a ochote zapojiť sa do dobrovoľníckej činnosti.

Text a foto: www.fzsp.truni.sk

Sv. Ján Pavol II. – svedok nádeje a náš zápas o slobodu

text a foto:
www.tftu.sk

Dňa 16. novembra 2024 sa v Zrkadlovej sále Primaciálneho paláca v Bratislave uskutočnilo slávnostné podujatie s názvom Svedok nádeje – sv. Ján Pavol II. a náš zápas o slobodu. Toto podujatie bolo venované 35. výročiu Nežnej revolúcie a Dňu boja za slobodu a demokraciu. Hlavným bodom programu bolo odovzdanie listiny o udelení čestného občianstva mesta Bratislavy svätému Jánovi Pavlovi II. in memoriam.

Listinu prevzal apoštolský nuncius na Slovensku, Mons. Nicola Girasoli, ktorý v mene Svätej stolice poďakoval za toto ocenenie. Viceprimátorka Bratislavy Tatiana Kratochvílová vo svojom príhovore zdôraznila význam osobnosti sv. Jána Pavla II. pre Slovensko a vyzdvihla jeho úsilie o rozširovanie slobody a demokracie.

Dekan Teologickej fakulty Trnavskej univerzity, profesor Marek Šmid, sa vo svojom príspevku podelil o osobné zážitky z obdobia, keď pôsobil ako diplomat pri Svätej stolici v rokoch 2000 až 2004. Spomínal na stretnutia so sv. Jánom Pavlom II., ktoré ho hlboko ovplyvnili: „Jeho slová a činy boli pre mňa výnimočným zdrojom inšpirácie a nádeje.“

Podujatie, ktoré organizovala Nadácia Tunegu, Púčika a Tesára, sa konalo pod

záštitou Konferencie biskupov Slovenska a bolo sprevádzané svedectvami o diele a odkaze sv. Jána Pavla II. pre Slovensko, Európu a svet. Prítomní hos-

tia zdôraznili jeho úlohu pri páde totalitných režimov v strednej a východnej Európe a neúnavnú podporu ľudských práv a dôstojnosti.

Odovzdanie listiny o udelení čestného občianstva mesta Bratislavy sv. Jánovi Pavlovi II. in memoriam

22

Otvorené dvere nielen pre stredoškolákov

V januári 2025 sprístupnila teologická fakulta svoje priestory pre mladých záujemcov počas Dňa otvorených dverí. Vstup nezostal zatvorený ani vo februári, keď ju navštívili

li študenti z Gymnázia sv. Františka z Assisi, ktorí prišli do centra Bratislavy z Karlovej Vsi. V marci sme hostili žiakov z posledných ročníkov Základnej školy Dudova v Petržalke. Tí sa zaujímali predovšetkým o historické priestory fakulty a podkrovie, ktoré je prepojené so strechou jezuitskeho Kostola Najsvätejšieho Spasiteľa. Okrem stretnutia s pedagógmi si študenti a žiaci osobitne ocenili rozhovory so študentami odboru Counseling, ktorí ich sprevádzali po budove a predstavili vlastné skúsenosti so štúdiom a možnosti medzinárodnej spolupráce cez program Erasmus+.

Zuzana Janogová
Foto: autorka

Budovanie tréningového pracoviska counselingu

Katedra counselingu sa usiluje o vytvorenie tréningového pracoviska, ktoré poskytne študentom priestor nielen na nácvik poradenských rozhovorov, ale aj možnosť aktívne sa zapojiť do praxe pod odborným dohľadom. Momentálne sa profesijne orientovaný študijný program counseling vyučuje v tradičných posluchárňach, a preto je cieľom katedry zriadiť samostatné tréningové centrum, vybavené technikou a priestorom pre praktické nácviky rozhovorov pod virtuálnym dohľadom profesionálov.

Tréningové centrum

Tento koncept, ktorý je bežnou praxou v USA, má overenú efektívnosť. Katedra counselingu Teologickej fakulty Trnavskej univerzity dlhodobo spolupracuje s odborníkmi z University of Central Florida a Stetson University, kde študenti pod supervíziou a lektorským vedením poskytujú counselingové služby klientom v reálnych záťažových situáciách. Výhodou tohto modelu je aj možnosť bezplatného využitia služieb verejnosťou.

O fungovaní a implementácii centra prednášal Dr. Timothy Eng na teologickej fakulte v Bratislave dňa 21. novembra 2024. Počas medzinárodného seminára predstavil osvedčené postupy a konkrétne kroky potrebné na založenie centra a zdôraznil význam pravidelných supervízií, ktoré sú kľúčové

pre profesionálny rast a zdokonaľovanie praktických zručností študentov.

Plánované tréningové centrum bude na teologickej fakulte podporovať nielen bakalársky, ale aj pripravovaný magisterský program, ktorý si kladie za cieľ prehĺbiť odbornú prípravu absolventov na poradenskú prax. Ambíciou katedry je vytvoriť moderné a funkčné zázemie, ktoré bude reflektovať aktuálne potreby výučby a praxe v tejto dynamicky sa rozvíjajúcej oblasti.

Katarína Slezáková
Foto: Barbora Likavská

Dr. Timothy Eng (vpravo) s kolegami na Teologickej fakulte TU v Bratislave

Inovatívna škola dialógu

Na teologickej fakulte dlhodobo hľadáme kreatívne spôsoby, ako rozvíjať a vyučovať dialóg. V odbore teológie chystáme nový študijný program s názvom náboženská a kultúrna mediácia, v ktorom budú uplatnené odborné prístupy k vzájomnému porozumeniu. Veríme, že práve konštruktívny rozhovor môže pomôcť zmierniť napätú atmosféru v spoločnosti a nájsť spoločnú reč medzi ľuďmi s rozdielnymi názormi.

Jedným z príkladov inovatívnej praxe je semestrálny seminár s názvom súčasný ateizmus, ktorý vedie Mária Spišiaková. Študenti kresťanskej filozofie a katolíckej teológie tu rozvíjajú kritické myslenie a argumentačné schopnosti pri spoločných diskusiách o vybraných textoch. Ďalším príkladom

je jubilejný kurz docenta Jozefa Žuffu pre Univerzitu tretieho veku s názvom pútnici nádeje na ceste zmierenia, kde sa účastníci učia pracovať s vnútornými konfliktmi, odhaľovať ich príčiny a aplikovať zmeny do života. Tretím modelom je putovný seminár profesora Miroslava Karabu s názvom peripatetická škola filozofie. Počas troch dní budú študenti začiatkom mája s viacerými pedagógmi zažívať spojenie putovania, filozofovania a návratu k prírode.

Proces vzdelávania a nácviku dialógu stojí na trojkroku: vyjadriť vlastný názor, pochopiť iné perspektívy a integrovať ich do bežného života. Práve táto filozofia bude jadrom nového programu, ktorý otvárame na jeseň 2025. Sme presvedčení, že vytváranie bezpečného priestoru pre dialóg je kľúčom k zmiereniu a hlbšiemu porozumeniu v našej spoločnosti.

Jozef Žuffa
Foto: autor

80. výročie Slovenského národného povstania

Ingrid Lanczová

Foto: archív autorky

Pri príležitosti 80. výročia Slovenského národného povstania pripravili študenti v spolupráci s Katedrou historického práva a právnej metodológie Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave prednášku: 80. výročie Slovenského národného povstania očami študentov.

Prednáška sa konala 25. novembra 2024 a vystúpili na nej pomocné študentské vedecké sily Alena Štefánková, Michal Dominický, Ondrej Kobyda a Martin Mikulička. Študenti sa postupne venovali historickému priebehu Slovenského národného povstania a nasledovným témam:

- nárast nespokojnosti s režimom v Slovenskom štáte a odpor voči Tretej ríši,
- vojenské porážky Nemecka a spojencov v priebehu vojny,
- spojenie antifašistických politických síl na území Slovenska,
- príprava a začiatok Povstania, záver SNP a jeho význam,
- vybraným významným mestám a lokalitám blízkym prednášajúcemu O. Kobydovi (Zlaté Moravce, Tribečské pohorie),
- vybraným osobnostiam SNP (Pplk. Mikuláš Ferjenčík, Mjr. gšt. Július Nosko, Mjr. Jozef Marko, profesor Imrich Karvaš, gen. Ján Golian, gen. Mirko Vesel, gen. Rudolf Viest),
- obrazu SNP v dobových článkoch ideologických periodík ako Gardista a Slovák.

Študentka A. Štefánková rešeršovala periodiká Gardista a Slovák v Univerzitnej knižnici v Bratislave a analyzovala v nich články s názvami: Odkaz slovenským partizánom, Turč. Sv. Martin zachránený či Partizánske obrázky z Liptova a Turca.

Záver podujatia bol venovaný obrazu SNP v dokumentár-

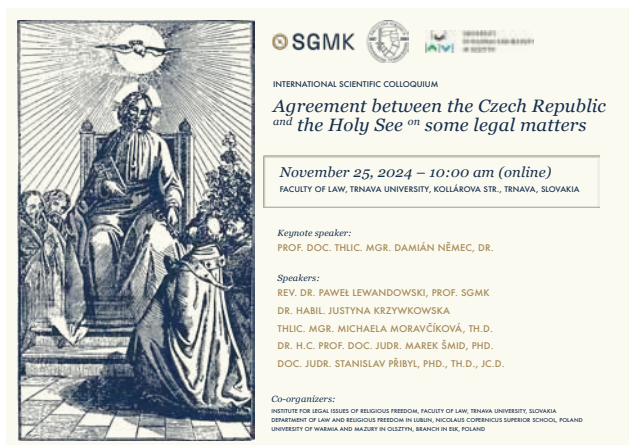

nom filme, osobitne v dokumentoch Rudolfa Urca, ako aj pokriveniu obrazu SNP v období po nástupe ľudovej demokracie v Československu v roku 1948, a to aj v širšom kontexte vplyvu dezinformácií v minulosti aj súčasnosti. Prednášku moderovali Miriam Laclavíková a Ingrid Lanczová.

Zmluva medzi Českou republikou a Svätou stolicou o niektorých právnych otázkach

Dňa 25. novembra 2024 zorganizovali Ústav pre právne otázky náboženskej slobody Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, Kolégium právnych vied Vysokej školy Mikuláša Kopernika v Lubline a filiálka Warminsko-Ma-

zurskej Univerzity v Olštýne sídliaca v Elku medzinárodné vedecké kolokvium na tému: Agreement between the Czech Republic and the Holy See on some legal matters. Podujatie sa uskutočnilo mesiac po podpísaní Zmluvy

medzi Českou republikou a Svätou stolicou o niektorých právnych otázkach a ešte pred jeho ratifikáciou. Hlavný referát predniesol profesor Damián Němec, ktorý bol počas vyjednávania medzi oboma zmluvnými stranami delegátom Svätej stolice. S koreferátmi vystúpili profesor Marek Šmíd, profesor Paweł Lewandowski, docentka Justyna Krzywkowska a doktorka Michaela Moravčíková. Účastníci sa venovali nielen analýze zmluvy, ale aj porovnávaní počas viac ako dekádu predkladaným návrhom textu zmluvy, procedúre prijatia a nevyhnutne obdobným dokumentom na Slovensku a Poľsku.

Michaela Moravčíková
Foto: archív autorky

Zákonná ochrana zvierat ako predpoklad udržateľnej budúcnosti

V rámci Truniverzitných debát prednášala dňa 26. novembra 2024 právnička organizácie Zvierací ombudsman, JUDr. Nikola Ďurčíková. Na jej prednášku na tému zákonná ochrana zvierat ako predpoklad udržateľnej budúcnosti nadväzovala zároveň predvianočná materiálna zbierka pre dva útulky pre psy a mačky. Pani doktorka sa vo svojej prednáške venovala opisu činnosti organizácie, prelomovým súdnym rozhodnutiam, ako napr. rozhodnutiu Krajského súdu Trnava v prospech welfare zvierat (Sp. zn.: 23co/84/2022), povinnosti chovateľov spoločenských zvierat podľa § 22 veterinárneho zákona na konkrétnych príkladoch a analyzovala tiež zákaz držania psov na „reťaziach“ od 1. januára 2024. V súvislosti s týmto zákazom predstavila príklady dobrej a, bohužiaľ, aj zlej praxe. V prednáške sa ďalej venovala právnym následkom zanedbávania starostlivosti o zviera a právnym následkom týrania zvierat. Zosumarizovala tiež, ako sa obracať na štátne orgány v prípade podozrenia zo spáchania trestných činov na zvieratách. Záverom upozornila na najväčšie aplikačné problémy pri riešení násilnej

kriminality páchanej na zvieratách z pohľadu trestného práva. Keďže ide o spoločensky dôležitú tému a zaujímavú pre študentov rôznych fakúlt, prednáška im bola všetkým sprístupnená, pričom v tomto trende a spolupráci bude Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave pokračovať aj naďalej.

Ingrid Lanczová
Foto: archív autorky

Deň otvorených dverí

Pre uchádzačov o štúdium sa na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave konal 22. januára 2025 Deň otvorených dverí. Bol to deň plný informácií, príjemných stretnutí a záujmu o našu fakultu a zaujímavé predmety, ktoré tu učíme. Po privítaní pani dekanou boli uchádzači rozdelení do štyroch tímov s latinskými právnickými názvami a pridelený im bol ich tútor, ktorý ich počas celého dňa sprevádzal po rôznych stanovištiach. Stanovištia dopoludňajšej časti boli zamerané na predstavenie niektorých predmetov a stanovištia popoludňajšej časti na predstavenie výučby, stáží, cestovania prostredníctvom programu Erasmus+ a rôznych súťaží, ktorých sa študenti na fakulte môžu zúčastňovať. Témami predpoludňajšej časti boli: „Ochutnaj potravinové právo“, „Bolo čarodejníctvo trestné?“, „Umelá inteligencia & New Tech & Právo“, „Bude to vždy vražda?“, ktoré prednášali vyučujúci z fakulty. V popoludňajšej časti viedli stretnutia nielen naši vyučujúci, ale aj študenti a odborníci z praxe. Uchádzači tak

mohli kľásť otázky priamo advokátom, notárovi, sudcovi či pani prokurátorky a vypočuť si bezprostredné skúsenosti našich študentov.

Ingrid Lanczová
Foto: archív autorky

25

Ani v letnom semestri s aktivitami pre vás nepoľavujeme...

Akademický rok sa preklopil do ďalšieho semestra a Študentská rada Trnavskej univerzity si pre vás pripravila niekoľko aktivít aj počas týchto krajších a teplejších dní letného semestra.

Na slovíčko so psychológom

Vaše obľúbené večerné psychologické workshopy sú už v plnom prúde (od 25. februára do 29. apríla) a aj tentokrát nabité inšpiráciami či užitočnými technikami pre lepšie zvládanie každodenných výziev života. Workshopy sa aj tento semester konajú každý druhý utorok o 18:00 v aule Študentského domova Petra Pázmaňa na 1. poschode a sú určené všetkým študentom, ktorí chcú lepšie porozumieť sebe aj okolitému svetu. Celkovo sme si

V rámci Týždňa slovenských knižníc študenti na tvorivých dielnach dekupáže v Univerzitnej knižnici Trnavskej univerzity. Foto: Barбора Likavská.

pre vás pripravili päť zaujímavých večerov so skúsenými odborníkmi z rôznych oblastí psychológie. Ak hľadáte spôsob, ako efektívne zvládať stres, komunikovať seba-vedomejšie alebo zlepšiť svoje psychické zdravie, tieto workshopy sú pre vás! Nezáleží na tom, či študujete psy-

chológiu alebo len hľadáte nové pohľady – každý si určite nájde niečo, čo ho zaujme a posunie vpred.

Knižné pátranie

Marec bol už tradične mesiacom kníh – obdobím, keď si pripomínáme význam literatúry a oslavujeme čaro písaného slova. Tento rok sa však knihy nestali len predmetom čítania, ale aj kľúčom k dobrodružstvu! Knižné pátranie, ktoré prebiehalo počas celého marca, prinieslo študentom našej univerzity sériu napínavých výziev, hádaniek a šifier spojených s literárnym svetom. Každý týždeň si účastníci mohli vyskúšať novú formu zábavy, ktorá ich vtiahla do sveta kníh netradičným spôsobom. Lúštili hádanky, ktoré ich zaviedli na rôzne miesta našich fakúlt, riešili knižné rébusy na instagrame a preukázali svoje vedomosti v napínavom knižnom kvíze. Do aktivít sa zapojili študenti z rôznych fakúlt, pričom každý z nich sa snažil preukázať svoju bystrosť, ale aj vášeň pre knihy. Súťaživosť nechýbala, no hlavným cieľom bolo spoznať literárny svet z iného uhla pohľadu a zažiť množstvo zábavy. Po celom mesiaci plnom pátrania a lúštenia sa napokon podarilo odhaliť najšikovnejších účastníkov, ktorí si odniesli zaslúžené odmeny. Knižné pátranie tak ukázalo, že knihy môžu byť nielen zdrojom vedomostí, ale aj vzrušujúcej hry. Tešíme sa na prekvapenia, aké výzvy nám prinesie knižný marec v ďalších rokoch!

Aby vám neunikli žiadne zaujímavé aktivity, ktoré si pre vás pripravujeme, nezabudnite nás sledovať na sociálnych sieťach – primárne na našom instagrame a my sa na vás budeme tešiť pri ďalšom evente!

Katarína Hollošiová

Doktorandi katedry histórie na zimnej škole vo Viedni

Na jeseň roku 2024 sa pod záštitou Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, MARBAS, Princeton University a Filozofickou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave, konal v poradí tretí ročník Zimnej školy Handwritten Text Recognition vo Viedni. Ide o projekt, ktorého hlavným zámerom je naučiť účastníkov pracovať s platformou Transkribus určenou na zjednodušenie čítania komplikovaných stredovekých rukopisov. Transkribus pracuje prostredníctvom umelej inteligencie (AI), ktorá v posledných rokoch zažíva prudký nárast uplatnenia vo všetkých vedeckých odvetviach, sféru histórie nevynímajúc. Zimnej školy sme sa

zúčastnili aj my – dvaja doktorandi Katedry histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, Štefan Pacola a Miroslav Kotrha. Obaja sa venujeme prácam so stredovekými rukopismi. Ešte pred začatím školy sme si museli zvoliť jazykovú skupinu, do ktorej sme chceli patriť, keďže zimná škola je určená pre prácu s manuskriptmi, napísanými v karolínskej latinčine, neskoro-stredovekej latinčine, byzantskej gréčtine, sýrčine, stredovekej nemčine a stredovekej češtine. Pre nás bola voľba neskoro-stredovekej latinčiny jasná hneď od začiatku, a tak sme sa mohli tešiť na prvé pokyny.

Celá udalosť vedená predovšetkým doktorom Jánom Odstrčilíkom (Aus-

trian Academy of Sciences) sa skladala z dvoch fáz. Počas prvej fázy sme absolvovali celkovo tri online prednášky, zamerané na predstavenie využitia a uplatnenia práce s Transkribom. Keďže zimnej školy sa zúčastnili študenti z rôznych krajín Európy, tak vyučovacím jazykom bol počas celej dĺžky jej trvania anglický jazyk. Celkovo sa tak na zimnú školu prihlásilo viac ako 100 študentov, zo Slovenska sa zúčastnili spolu šiesti študenti. Po prvej prednáške sme dostali za úlohu vybrať si z dvoch manuskriptov, s ktorými sme mali pracovať počas zvyšných stretnutí. Pre nás bol najzaujímavejší tzv. *Tractatus contra articulos Hussitarum*, z ktorého sme do Transkribu prepísali naj-

prv 10 riadkov textu, no po druhom a treťom online stretnutí sme takto mali prepísané štyri strany. Treba však zdôrazniť, že prepis listín sa robil podľa tzv. CATMuS pravidiel, čo bolo miestami dosť komplikovaná záležitosť. Na základe prepísaných strán sa však mohol Transkribus učiť dešifrovať aj ďalšie strany z rukopisu, a tak sme sa postupne dostávali k samotnej pointe. Po každej prednáške sme mali možnosť priamo komunikovať s prednášajúcimi prostredníctvom discordu alebo platformy Notion, vďaka čomu sme mohli dostať rýchlu odpoveď na naše nejasnosti.

Druhá fáza zimnej školy sa konala v podvečer vianočných sviatkov vo Viedni. V rámci osobitne prispôbeného programu sme sa počas troch dní naučili kompletnú prácu so systémom Transkribus a konvertovaním dát z tejto platformy do platformy Zenodo. Posledný deň zimnej školy bol určený na prezentáciu výsledkov.

Mgr. Štefan Pacola a Mgr. Miroslav Kotrha na zimnej škole vo Viedni. Foto: archív autora.

Tejto úlohy sa zhostil zo skupiny neskoro-stredovekej latinčiny Štefan Pacola, v rámci prezentácie zhrnul všetky dosiahnuté úspechy i odchýl-

ky, ktoré sme po ukončení práce s Transkribom zaznamenali. Okrem práce sme v rámci programu navštívili aj Rakúsku národnú knižnicu, kde nám doktor Odstrčilík ukázal originálne manuskripty, s ktorými sme počas zimnej školy pracovali. Túto časť si ja osobne veľmi cením, pretože nie vždy má historik možnosť pracovať priamo s originálnym stredovekým materiálom (väčšinou ide o digitálne kópie). Okrem toho bol po workshope čas aj na návštevu malebných viedenských trhov. Úprimne musím zimnú školu odporučiť aj ostatným študentom histórie, či už podporovateľom alebo kritikom implementovania umelej inteligencie do práce historika. Celý proces je ešte stále len vo vývoji, no práca s umelou inteligenciou sa dnes vidí ako budúcnosť a môže priniesť nové postupy práce aj vo vedeckej sfére.

Miroslav Kotrha

Mladé talenty, veľké úspechy

Úspech nie je dielom náhody, ale výsledkom odhodlania, tvrdej práce a vytrvalosti. Mnohí študenti popri štúdiu investujú svoj čas nielen do vzdelávania, ale aj do osobného rozvoja a dobrovoľníckych aktivít, ktorými prispievajú k pozitívnym zmenám v spoločnosti. Ich neúnavné úsilie prináša viditeľné výsledky – či už v akademickej sfére, výskume, súťažiach alebo pri pomoci druhým. V nasledujúcich troch príspevkoch prinášame príbehy štyroch študentov, ktorí sú dôkazom toho, že snaha a vytrvalosť skutočne vedú k úspechu.

Keď sa snaha mení na výsledky

Na začiatku akademického roka si z rúk rektora prevzali ocenenie za reprezentáciu a šírenie dobrého mena Trnavskej univerzity a svojej fakulty. Týmto činom však ich snaha rozhodne neskončila a naďalej ostali hladní po úspechu. Ich motivácia, akčnosť, pribojnosť a nadpriemerná znalosť svojho odboru pre nich priniesla nové príležitosti a tituly, ktoré ich budú zdobiť už do konca života... Zoznámte sa. Toto sú Simona a Ivan z právnickej fakulty!

Simona a Ivan sú študentmi posledného ročníka na právnickej fakulte. Od začiatku štúdia sa títo dvaja študenti radili medzi študentskú elitu nielen v ročníku, ale aj naprieč celou fakultou. Okrem toho, že sú spolužiaci ich spája veľa spoločných záujmov, ktoré im poslúžili v tom, že sa dostali tam, kde by sa bežný študent nemusel nikdy dostať. Obaja majú nesmierny záujem ohľadne medzinárodného práva, diplomacie, domáceho či zahraničného politického diania,

disponujú výbornými jazykovými schopnosťami a je veľmi málo študentov, ktorí by mali lepšie známky, než oni. Pokiaľ by si niekto myslel, že ľudia s takýmito predispozíciami budú prototypom amerických študentov, ktorí sa s nikým nebavia a sú celé dni zatvorení kdesi za dverami s knihami, mýlil by sa. Obaja sú spoločenskými bytosťami, vždy radi pomôžu a napriek všetkým úspechom, ktoré dosahujú, sú nesmierne pokorní.

Podme sa pozrieť, za čo môžeme byť na Simonu a Ivana právom hrdí... A ako káže stará obyčaj, dámy majú prednosť!

Simona Perečinská a jej Top 3 moments na právnickej fakulte

Simona je silná a nezávislá žena nielen slovom, ale aj činom, a to rovno na medzinárodnom poli. Ako prvý z jej troch najväčších študentských úspechov by sme mohli spomenúť súťaž JESSUP, konkrétne jej celosvetové kolo, ktorého sa spolu aj s Ivanom a ďalšími študentmi zúčastnila. Toto kolo sa konalo vo Washingtone, kde sa tím z našej právnickej fakulty umiestnil na fantastickom 8. mieste. Veľkým úspechom bolo aj to, že práve Simona sa na tejto súťaži dostala do rebríčka Top 100 rečníkov z celého sveta. Počas tohto nádherného, no zároveň náročného momentu sa

Simona Perečinská na stáži v OSN. Foto: archív Simony Perečinskej.

Simona stala aj módnou ikonou pre outfit z dielne Borisa Hanečku, ktorý celý náš tím počas jedného z dní vyobliekal do krásy.

Ďalším úspechom, ktorým sa Simona môže pochváliť, je stáž pri stálej misii Slovenskej republiky v Organizácii Spojených národov v New Yorku. Počas svojho pôsobenia v OSN, Simona zastávala pozíciu legal advisor, ktorou sa na Slovensku môže pochváliť len zopár vyvolených študentov. Počas stáže za veľkou mláku preukázala nesmiernu silu, dávku feminizmu ako i skutočnosť, že má nastavené priority tým smerom, akým by sa mal uberať celý svet v snahe dosiahnuť mier.

Dátumovo najčerstvejším úspechom, no určite nie posledným, je účasť na simulácii ConSIMium, kde sa Simona zhostila roly premiérky. Cieľom podujatia ConSIMium je čo najreálnejšie simulovať legislatívny proces prijímania aktov práva EÚ, a to na rokovaníach na úrovni od národných expertov, veľvyslancov, ministrov, až premiérov. Simulácie sa každoročne zúčastňujú študenti zo všetkých členských štátov Európskej únie, z každého štátu je vysielaných šesť študentov. Práve Simona bola členkou delegácie zo Slovenska, ktorú vyberá Slovenská rektorská konferencia na základe nominácií univerzít a fakúlt z celej krajiny. Počas simulácie tohto ročníka išlo o mimoriadne dôležité témy súvisiace s obranou. Konkrétne vo forme nariadení týkajúcich sa posilnenia európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného verejného obstarávania a zriadenie rámca na zabezpečenie

bezpečných a udržateľných dodávok nerastných surovín. Ako „premiérka“ reprezentovala Slovensko, konkrétne počas tzv. summitu. Na vlastnej koži tiež v rámci simulácie zažila aj mediálnu stránku – mala možnosť absolvovať vystúpenia pred novinármi zo všetkých členských štátov, tlačové konferencie, ako aj rozhovor s novinármi.

**Pikoška o Simone: Na spravodlivosť dohliada aj mimo školských povinností. Vo svojom voľnom čase sa zo Simony totižto stáva profesionálna rozhodkyňa v basketbale.*

Ivan Vu Nhu a jeho Top 3 moments na právnickej fakulte

Ivan je ideálny prototyp, ako má vyzeráť budúci advokát či diplomat. Jeho pokojné vystupovanie, jazykové znalosti a nepriestrelnosť v argumentácii ho predurčujú na úspešnú kariéru. Vyššie vymenované cnosti Ivan využil pri mnohých simulovaných súdnych sporoch, kde sa umiestňoval medzi najlepšími rečníkmi v jednotlivých kolách. Ivan bol taktiež súčasťou našej fakultnej výpravy na JESSUPE, kde

Ivan Vu Nhu na preberaní ocenenia Študentská osobnosť roka. Foto: archív Ivana Vu Nhu.

s kolegami obsadili už spomínané 8. miesto. A tak, ako sa Simona umiestnila medzi najlepšími rečníkmi, Ivan mal jedny z najlepších písomných podaní na týchto súťažiach.

O tom, že diplomacia je veľmi blízka aj Ivanovi svedčia aj stáže, na ktorých sa počas štúdia zúčastňoval. Môžeme napríklad spomenúť stáž na Odbore medzinárodného práva Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (MZVaEZ), kde počas stáže mal možnosť oboznámiť sa s agendou medzinárodného práva na MZVaEZ a zistiť, ako sa medziná-

rodné právo aplikuje v praxi. Náplňou jeho stáže bolo vypracovávanie právnych analýz, príprava právnych podkladov, porovnávanie bilaterálnych medzinárodných zmlúv, výpomoc s konzulárnou činnosťou, spisovanie zápisníc, výpomoc a účasť na rôznych formálnych podujatiach organizovaných MZVaEZ či príprava právnych podkladov pre 6. (právny) výbor Valného zhromaždenia OSN.

Ďalšou stážou, ktorá hovorí o Ivanovom záujme o diplomáciu, je aj stáž na Zastúpení Európskej komisie na Slovensku, kde okrem písania právnych analýz a rešeršov pomáhal pri organizovaní rôznych podujatí, ako je Café Európa: 20 rokov spolu či Deň Európy. Taktiež mal možnosť stretnúť sa aj s podpredsedníčkou Európskej komisie a komisárkou pre hodnoty a transparentnosť Věrou Jourovou a komisárkou pre medzinárodné partnerstvá Juttou Urpilainen. Zúčastnil sa aj prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom EÚ.

Ako sa hovorí, to najlepšie na koniec... Ivan má vo svojej zbierke ocenení jeden unikát. Za akademický rok 2023/2024 sa práve Ivan stal Študentskou osobnosťou roka v kategórii právo. Slávnostné vyhodnotenie jubilejného 20. ročníka sa konalo v bratislavskom Pálffyho paláci. Túto súťaž každoročne organizuje Junior Chamber International – Slovakia, pod odbornou garanciou Slovenskej akadémie vied a Slovenskej rektorskej konferencie. Ide o jedno z najvyšších ocenení, ktoré môže študent na Slovensku získať, za čo si Ivan zasluži neskutočný obdiv.

**Pikoška o Ivanovi: Pokiaľ chceš zažiť neuveriteľnú párty, určite choď na takú, kde je aj Ivan. Vie navodiť nesmierne príjemnú atmosféru a v jeho blízkosti sa ľudia cítia skvelo. Avšak pozor! Do karaoke battle s ním nechod, nakoľko ťa v ňom porazí.*

V neposlednom rade patrí Simone a Ivanovi veľké „Ďakujeme!“ za reprezentáciu fakulty, a tým pádom aj celej univerzity. Všetci, od študentov cez vyučujúcich až po vedenie fakulty aj naprieč ostatnými fakultami a vedenie univerzity im prajeme veľa šťastia na štátnych skúškach. Tiež aby sa ich sny stali skutočnosťou a aby sa ako odborníci s radosťou vracali na pôdu Trnavskej univerzity.

Andrea Mičudová

Cestu úspechov Simony a Ivana sledujem od ich začiatkov a je veľmi inšpiratívne stretávať ich na chodbe či v prednáškových miestnostiach. A nakoľko obidvaja sú zvyknutí na zodpovedanie otázok, či už pre posty na sociálnych sieťach alebo pre Teleráno či STVR, rozhodla som sa položiť im dve identické otázky. Ako prvé som sa ich opýtala na **ich najväčší kariérny či súkromný sen**, pretože úspešní ľudia majú vždy sen, ktorý je pre nich hnacím motorom. Taktiež som sa ich opýtala, **vdaka čomu dokážu ísť za svojimi snami**, keďže všetci dobre vieme, že cesta za úspechom nie je vystlaná ružami? Takto títo dvaja úspešní študenti TRUNI na moje otázky reagovali:

Simona:

„Mám mnoho snov a ambícií, ale tým najväčším, hoci to môže znieť ako klišé, je jednoducho byť úprimne spokojná a šťastná. Čo sa týka kariéry, chcem vidieť, že to, čo robím, má skutočný zmysel. Verím, že právo nie je len súbor pravidiel, ale mocný nástroj na ochranu tých, ktorí nemajú hlas, a mechanizmus, ktorý dokáže vyvažovať sily v spoločnosti. Ak sa mi podarí akýmkoľvek spôsobom prispieť k tomu, aby férovosť nebola len teoretickým pojmom, ale reálnou hodnotou premietnutou do ozajstného života, budem vedieť, že moja práca má význam. A práve v tom pre mňa spočíva skutočný úspech.“

„Verím, že každý úspech stojí na dvoch pevných pilieroch – motivácii a disciplíne. U mňa jedno bez druhého nefunguje. Motivácia dáva smer, ukazuje mi, prečo kráčam práve touto cestou, prečo robím to, čo robím. Ale keďže moje ciele sú často dlhodobé a motivácia je vrtkavá, prichádza na rad disciplína – schopnosť držať sa plánu, aj keď sa mi nechce, aj keď výsledky neprichádzajú okamžite. K tomu všetkému je nesmierne dôležité mať okolo seba ľudí, ktorí inšpirujú, posúvajú limity. Lebo práve tam, kde je priestor pre rast, sa dejú veľké veci.“

Ivan:

„Chcem robiť niečo, čo má zmysel – spájať právo a medzinárodné vzťahy, diplomaciu tak, aby som mohol reálne ovplyvniť veci k lepšiemu. Nejde mi o tituly alebo formálne uznanie, skôr o to, aby som mohol prispieť k pozitívnym zmenám, či už na Slovensku alebo v medzinárodnom kontexte. Chcem sa naďalej venovať právu, akademickej činnosti a zmysluplným projektom, ktoré môžu ovplyvniť spoločnosť k lepšiemu. A ak popritom budem mať možnosť ďalej rásť, učiť sa a pracovať s inšpiratívnymi ľuďmi, to bude pre mňa ideálny scenár/sen.“

„Úprimne? Je to o vytrvalosti, občas aj tvrdohlavosti – o tom, že sa nevzdám, ani keď to vyzerá beznádejne. Cesta nie je vždy ľahká, ale keď viem, prečo to robím, stojí to za to. Veľkú úlohu v tom zohrávajú ľudia okolo mňa. Bez podpory rodiny, tímu, priateľov a mentorov by to bolo oveľa ťažšie. A potom je tu ešte jedna vec – ak sa do niečoho pustím, chcem to robiť poriadne. Takže áno, sú chvíle, keď je to náročné. Ale viem, že každá prekážka, každý krok vpred ma posúva bližšie k tomu, čo má zmysel. A to je nakoniec to najdôležitejšie.“

Od dobrovoľníka k odborníkovi: príbeh študenta sociálnej pedagogiky

Prinášame vám rozhovor s Adamom Štetkom, študentom Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity, ktorý bol v septembri 2024 ocenený Cenou rektora Trnavskej univerzity za svoju dobrovoľnícku mimoskolskú činnosť.

Adam, ďakujem, že si si našiel čas na rozhovor. Čo by si nám na začiatok o sebe povedal ty sám?

Zdravím všetkých čitateľov, som študentom 2. ročníka magisterského stupňa štúdia na PdF TU, študujem program sociálna pedagogika a vychovávateľstvo. Okrem štúdia sa vo voľnom čase venujem florbalu a rád sa stretávam s priateľmi. Hráme futbal, sledujeme na štadiónoch futbalové a hokejové zápasy, chodíme do kina alebo rozoberáme otázky politického charakteru.

Prečo si si vybral práve sociálnu pedagogiku a vychovávateľstvo ako svoj študijný odbor?

Pôsobím od svojich šestnástich rokov ako dobrovoľník v Občianskom združení Iskierka v Trnave, ktoré združuje mladých ľudí s rôznym druhom zdravotného znevýhodnenia, a dosť ma táto práca baví. Keďže som sa ako prvák na strednej škole stal dobrovoľníkom, napadlo mi, že by som sa niečomu podobnému mohol venovať aj počas vysokoškolského štúdia, a práve tento odbor má k tomu veľmi blíz-

Adam Štetka na odovzdávaní Ceny rektora Trnavskej univerzity

ko. Taktiež už päť rokov pôsobím ako oddielový vedúci v letnom tábore pre deti. Pomyslel som si, že by som tu

vedel uplatniť svoje skúsenosti. Vďaka tejto svojej praxi som bol často pri štúdiu v tejto oblasti „popredu“, vedel som, o čo v príslušných predmetoch ide. Bol to iste dobrý výber, trafil som sa správne.

Povieš nám viac aj o OZ Iskierka?

Toto občianske združenie pomáha mladým ľuďom s rôznym druhom postihnutia z Trnavy a okolia zaradiť sa do bežného života, a to nielen v rámci vzdelávania, ale aj vo voľnom čase. Cieľom združenia je poskytnúť mladým ľuďom potrebný priestor na to, aby získali základné zručnosti a sociálne schopnosti, aby vnímali vlastnú hodnotu napriek svojim odlišnostiam. Každoročne sa prostredníctvom tohto združenia konajú týždenné let-

práve z Občianskeho združenia Iskierka a zistil som, že niektorí z nich majú veľmi málo priateľov a ak ich majú, tak sú to výlučne ľudia s postihnutím alebo svoj voľný čas trávia iba so svojou rodinou. No naopak, niektorí z nich vôbec nemajú problém nadväzovať vzťahy a kontakty s inými ľuďmi, dokonca sa zúčastňujú športových súťaží a našli si i priateľov bez postihnutia.

Ako by si na základe svojich skúseností zhodnotil stav pripravenosti našich škôl voči ľuďom so zdravotným znevýhodnením?

V našej spoločnosti inkluzívny prístup k ľuďom s postihnutím nie je ešte dostatočne rozvinutý, i keď sa už mnohé školy snažia prispôsobiť alebo už majú svoje podmienky prispôbené

potreby, záujmy, komunikovať s nimi, nadväzovať s nimi kontakty a priateľstvá a neodcudzovať ich len na základe ich inakosti. Títo ľudia musia cítiť, že sú spoločnosťou prijímaní.

Mnohí ľudia nevedia, čo je obsahom štúdia, ak sa niekto podujme študovať sociálnu pedagogiku. Kde sa dá všade takýto absolvent uplatniť?

Sociálnu pedagogiku by mal študovať uchádzač, ktorý má skutočný záujem pracovať a byť v interakcii s rôznymi skupinami ľudí. Každý študent sa už počas štúdia v tomto programe naučí, že sociálny pedagóg sa môže uplatniť vo viacerých rezortoch. Môže pracovať ako sociálny pedagóg v školách, školských poradenských zariadeniach a špeciálnych výchovných zariadeniach. Taktiež sa môže zamestnať ako odborný zamestnanec v štátnej správe alebo samospráve, kde môže pôsobiť napr. na oddelení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kuratele alebo v centre poradenských služieb. Svoje pracovné miesto si môže nájsť i v rezorte spravodlivosti ako probačný a mediačný úradník na súdoch. Môže sa uplatniť i v neziskovom sektore a pracovať v rôznych občianskych združeniach a nadáciách, kde môže vykonávať sociálno-výchovnú činnosť s rôznymi skupinami ľudí. Nemožno nespomenúť, že môže pracovať aj ako dobrovoľník a pomáhať ľuďom, ktorí sa ocitli v ťažkej životnej situácii.

Letný pobyt v Osrblí pre mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením – oddych po turistike

né pobyty v Osrblí, ktoré je známe národným biatlonovým centrom. Realizujem tu so svojimi priateľmi, taktiež dobrovoľníkmi, rôzne voľnočasové aktivity pre týchto mladých ľudí, či už športové, tvorivé alebo kultúrne aktivity, vedomostné súťaže, vychádzky do okolia. Zapájame ich do spevákych a tanečných vystúpení pre rodičov. Často stačí málo, len keď sa spoločne porozprávame, zahráme si karty alebo iné spoločenské hry. Oni sú nenároční, tešia sa, že sme spolu. Sme ako jedna veľká rodina.

Pociťujú títo mladí ľudia problémy so socializáciou?

Ako ktorí. Oblasti sociálneho sveta adolescentov s postihnutím som sa venoval aj vo svojej bakalárskej práci. V rámci výskumu som realizoval rozhovory s niekoľkými mladými ľuďmi

i pre študentov s hendikepom. Bezbariérový prístup je asi jeden z najväčších problémov dnešných škôl. Myslím si, že školy nie sú dostatočne financované a nemôžu si dovoliť okamžite upraviť priestory budovy tak, aby vyhovovali napríklad študentom s telesným alebo zrakovým postihnutím.

Čo môžeme urobiť, aby sme lepšie pochopili potreby ľudí so zdravotným znevýhodnením?

Rozvíjať inkluzívny prístup. Vytvárať podmienky na to, aby sa i ľudia s postihnutím mohli plnohodnotne aktivizovať na verejnom živote, zúčastňovať sa rôznych spoločenských aktivít spolu s intaktnými ľuďmi. Treba sa zbaviť predsudkov voči ich postihnutiu, začať ich vnímať ako rovnocenných partnerov, zaujímať sa o ich

Spomínal si možnosť práce pre štátnu správu. Je o tebe známe, že spoluorganizuješ letné tábory aj pre deti rodičov zo Zboru väzenskej a justičnej stráže (ZVJS). Povedz nám o tom viac...

Pochádzam z Leopoldova. Viacerí moji príbuzní pracovali práve v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby. Vďaka tomu som dostal možnosť vykonávať pozíciu oddielového vedúceho v letnom tábore, ktorého sa zúčastňujú deti príslušníkov a zamestnancov pracujúcich v Zbore väzenskej a justičnej stráže. Ide o 12-dňový letný tábor v obci Santovka pri Leviciach. Počas týchto dní organizujeme pre deti vo veku od 7 do 15 rokov rôzne športové, vedomostné a zábavné súťaže, poldenné i celodenné výlety na rôzne zaujímavé miesta na Slovensku, na-

Adam Štetka pri práci v Občianskom združení Iskierka

vštevujeme kúpalisko alebo chodíme na turistiku. Deti láka najmä večerný program, diskotéky, karneval a opekačka. Majú tu možnosť oddýchnuť si od školských povinností, načerpať nové sily, nadviazať nové priateľstvá a obohatiť sa o nové zážitky. Musím však spomenúť i to, že niekedy deti vystrkujú rožky a stáva sa, že počas tábora musíme riešiť i problémy so

správaním niektorých z nich. Dokonca sme nútení udeliť im aj tresty.

Aké napríklad? Zaujímá ma to, vedú sú to deti rodičov zo Zboru väzenskej a justičnej stráže. Dokážete byť pri trestaní kreatívni?

Samozrejme, že nejde o fyzické tresty. Pokiaľ sa u detí vyskytnú vážnejšie problémy so správaním, tak sa to rieši väčšinou pohovorom s dieťaťom. Našťastie sa nám ešte nestalo, že by dieťa muselo predčasne opustiť tábor. Za menšie prehrešky sa snažíme dávať tresty skôr umeleckého charakteru, ako napríklad zatancovať, zaspievať ľudovú pieseň, zarecitovať báseň alebo zarapovať. Na jednej strane ide o trest, no na druhej strane je to pre deti zábava.

Aj za túto svoju činnosť si minulý rok získal Cenu rektora Trnavskej univerzity. Ako to celé prebiehalo?

Oslovila ma pani docentka Naďa Bizová, ktorá vedela, že pracujem ako dobrovoľník s mladými ľuďmi s postihnutím a ako vedúci sa zúčastňu-

jem letných táborov pre deti. Ona ma za svoju mimoškolskú činnosť navrhla na cenu rektora. Ceremoniál prebiehal dôstojne a s vážnosťou, avšak niesol sa vo veľmi príjemnej a priateľskej atmosfére. Mal som možnosť zoznámiť a porozprávať sa i s ocenenými študentami z iných fakúlt a dozvedieť sa aj o iných zaujímavých aktivitách, ktorým sa v rámci štúdia venujú.

Je niečo, čo by si rád odkázal aj iným študentom?

Práve vďaka takýmto článkom sa môžu študenti dozvedieť, čo všetko sa dá realizovať počas vysokoškolského štúdia. Chcem im odkázať, aby sa rozvíjali a aktivizovali v tom, čo ich baví, čo ich naplňuje a v čom sa cítia dobre.

Adam, gratulujem ti ešte raz k oceneniu a ďakujem za rozhovor. Pevne verím, že si v ňom čitatelia nájdu to, čo v nich zarezonuje.

Ďakujem aj ja.

Samuel Král'

Foto: archív Adama Štetku

Dobrodružstvo vyučovania slovenčiny

Volám sa Evgeni Yushkevich, mám 22 rokov, pochádzam z Bieloruska, z mesta Minsk. Momentálne študujem v 2. ročníku učiteľstvo slovenského jazyka a literatúry a anglického jazyka a literatúry na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave.

Moje cesta k slovenčine

Moja cesta k slovenskému jazyku sa začala ešte v Bielorusku, keď som sa rozhodol, že pôjdem študovať na Slovensko. Mali sme prípravný jazykový kurz, ktorý trval viac než pol roka, a tam som sa po prvýkrát dostal do kontaktu so slovenčinou. Venoval som jazyku nemálo času, a preto som sa po príchode na Slovensko vedel zorientovať a vybaviť si všetko, čo potrebuje človek v cudzom štáte: SIM kartu, účet v banke, termín na úrade a pod. Prvým mestom, do ktorého som prišiel, bol Prešov. Zostal som tam len jeden týždeň.

Počas môjho prvého roku pobytu na Slovensku som sa stretol s človekom, ktorý ocenil moju slovenčinu a navrhol mi, či nechcem ten jazyk aj doučovať. Súhlasil som a začal som učiť online. Uplynuli mesiace. Bavilo ma to, a tak som uvažoval, čo ďalej. Jednou z možných ciest bolo aj štúdium

slovenčiny na vysokej škole, ktoré som si vybral. Vedel som, že je to vyššia úroveň poznania jazyka, a preto som sa rozhodol pre doučovanie základov slovenskej gramatiky. Doučovala ma pani učiteľka Dagmar Jurašková. Naša spolupráca trvala niekoľko mesiacov. Veľa ma naučila a dodnes tieto poznatky využívam v štúdiu na vysokej škole. Na hodiny s ňou určite nezapudnem.

Práca v integračnom centre

Mal som rôzne pracovné skúsenosti získané doma i na Slovensku. O možnosti pracovať pre charitu som sa dozvedel, keď mi jeden známy sprostredkoval informáciu, že v Integračnom centre – Centre podpory Trnavskej arcidiecéznej charity hľadajú lektora slovenčiny pre cudzincov. Ozval som sa im, prijali ma a zakrátko sa kurz slovenčiny začal. Bolo to vo februári 2024.

Evgeni Yushkevich za aktivity a dobrovoľnícku činnosť získal v septembri 2024 Cenu rektora TU. Foto: Barbora Likavská.

Vzhľadom na to, že to bola moja skoro prvá skúsenosť so skupinovým vyučovaním, nebol som si istý, ako začať. Študentov, ktorých bolo 20 – 25, som rozdelil na dve skupiny. Vznikla skupina začiatočníkov a skupina pokročilých. Väčšinu mojej práce aj teraz tvorí vyučovanie, skupinové aj individuálne. Občas tlmočím alebo pomáhám s ďalšími záležitosťami súvisiacimi s jazykom.

O študentoch

Moji študenti sú ľudia rôznych vekových kategórií. Najmladší študent má 16 rokov, najstaršia študentka 80. Medzi študentmi sú osoby z Ukrajiny, Kazachstanu, Izraela či Bieloruska. Každý má za sebou svoj jedinečný príbeh, skupiny sú veľmi rôznorodé, čo má svoje výhody aj nevýhody. Prichádzajú do centra na hodiny slovenčiny s rozličnými cieľmi. Niektorí si chcú nájsť prácu, niektorí lepšie komunikovať s učiteľmi na rodičovských združeníach, niektorí sa chystajú na vysokú školu a ďalší to potrebuje jednoducho pre ľahšiu adaptáciu v cudzom štáte.

Človek v novom prostredí čelí veľkému množstvu výziev a problémov. Mladí ľudia sa musia adaptovať na nové školské prostredie, ich rodičia si musia nájsť prácu, seniori, zvyknutí na pokojný život v kruhu blízkych, sa zasa často musia vyrovnávať s osamelosťou a prispôbovaním sa novým podmienkam, ktoré sú úplne odlišné od tých predošlých. Cítia sa izolovaní, chýbajú im ich pôvodné komunity. Do centra chodia s radosťou a zúčastňujú sa na všetkých aktivitách.

Mnoho študentov, ktorých som mal tú česť učiť, prešlo skutočnou transformáciou. Od začiatníkov, ktorí len začínali rozumieť základným frázam, sa mnohí z nich posunuli na vyššiu úroveň. Medzi nimi sú tínedžeri, ktorí už dnes ovládajú jazyk na takej úrovni, že sa dostali na stredné alebo vysoké školy. Tiež lekári alebo odborníci z iných oblastí, ktorí sa rozhodli podniknúť a využili svoje jazykové znalosti na to, aby si vytvorili nové profesijné príležitosti. Práca s nimi bola skutočne obohacujúca. Teší ma, že som sa mohol podieľať na ich raste.

Poznáam mnohých cudzincov, ktorých príbehy sú inšpirujúce. Mladí ľudia, ktorí sa vďaka svojej trpezlivosti a náročnej práci dostali na zdravotnícke univerzity, právnické fakulty, študujú veterinárstvo alebo iné náročné odbory. Lekári, ktorí absolvovali náročné skúšky na uznanie odbornej spôsobilosti, aby mohli pokračovať vo svojej profesii. Ich príbehy dokazujú, že aj v novom prostredí je možné uspieť, ak má človek silnú motiváciu a podporu.

Ako prebieha proces vyučovania

Každý týždeň na hodiny slovenčiny

prichádza približne 25 osôb. Začiatníkov je viac ako pokročilých. So začiatníkmi, medzi ktorými je viac seniorov, preberáme jednoduchšie témy, zameriavame sa na vyjadrenie svojich potrieb a komunikáciu v bežných situáciách. Gramatike sa nedá vyhnúť, tvorí však menšiu časť nášho plánu. S pokročilými študentmi hodiť často prebieha vo forme konverzácie, študenti majú možnosť precvičiť si rozprávanie. Diskutujeme na rôzne spoločenské témy, občas máme aj hodiny venované jednej konkrétnej téme: u lekára, cestovanie, v reštaurácii atď. Gramatike sa venujeme viac, lebo je nevyhnutná pre vyššie úrovne ovládania jazyka.

Evgeni Yushkevich v Integračnom centre – Centre podpory Trnavskej arcidiecéznej charity. Foto: archív autora.

Najväčšou prekážkou pre mojich študentov je určite nedostatok komunikácie so Slováckmi. Je ťažké pokročiť v jazyku, keď sa mu človek venuje iba na hodine a nemá prax v reálnej komunikácii. Myslím si, že vďaka príbuznosti jazykov si slovensky a ukrajinsky hovoriaci ľudia budú rozumieť aj bez akejkoľvek jazykovej prípravy. Človek pomerne rýchlo dosiahne úroveň, na ktorej dokáže rozumieť Slovákom a fungovať aspoň v tých najbežnejších situáciách. Niektorí sa v tejto fáze zastavia, lebo už nemajú potrebu zlepšovať sa.

S čím mávajú cudzinci problémy

Čo sa týka problematických stránok jazyka, tak najväčšie problémy bývajú s pravopisom (najmä písanie i/y), s dlžňami a gramatikou. Slovenská gramatika môže byť ťažká svojím zlo-

žitým systémom skloňovania a časovania.

Plány do budúcnosti

V detstve ma vždy zaujímalo cestovanie, často som chcel odísť niekam veľmi ďaleko od domova. Nemám strach z nového prostredia. Lákali ma cudzie krajiny, jazyky, nové a neznáme veci. Toto nadšenie nachádza odozvu aj v mojom štúdiu jazykov, ktoré mi umožňuje spoznávať svet z rôznych perspektív.

V najbližších rokoch by som sa chcel sústrediť hlavne na svoje štúdium a prácu, kde budem môcť rozširovať svoje profesionálne obzory a zároveň prehĺbovať svoje vedomosti v oblasti jazykov. Okrem vyučovania by som sa chcel zamerať na tlmočníctvo. Je dynamickejšie a poskytuje príležitosť naučiť sa niečo nové.

Okrem toho by som veľmi rád v budúcnosti pracoval v medzinárodnom prostredí, kde by som mohol využiť svoje jazykové zručnosti v rôznych oblastiach, napríklad v podnikaní, v oblasti vzdelávania alebo dokonca v diplomacii. Rád by som sa podieľal na projektoch, ktoré by mi umožnili nielen rozvíjať moje profesijné schopnosti, ale aj prispieť k rozvoju lepšieho porozumenia medzi predstaviteľmi rôznych národov.

Jedným z mojich potenciálnych cieľov je naučiť sa nový cudzí jazyk. Chcel by som, aby moja kariéra bola spojená s jazykmi, cestovaním, neustálym učením sa. Budem s vďačnosťou prijímať každú novú príležitosť a skúsenosť. Verím, že mi pomôže v raste odbornom, ako aj ľudskom.

Záver

Už je to rok, čo pracujem v centre, a mnohých študentov, ktorých som stretol na začiatku, vidím na svojich hodinách aj dnes. Teší ma ich záujem o slovenčinu a fakt, že im mám stále čo odovzdať. A to najmä vďaka tomu, že sám mám možnosť sa učiť a zdokonaľovať na prednáškach a seminároch na našej fakulte.

Veľmi si cením podporu, ktorú dostávam počas štúdia. Rád by som sa poďakoval svojim vyučujúcim z katedry slovenského jazyka a literatúry, osobitne jej vedúcemu – profesorovi Jurajovi Hladkému – za jeho cenné rady, podporu a povzbudenie.

Evgeni Yushkevich

Nezabudli sme na 17. november 1939/1989

Dňa 21. novembra 2024 sa v sieni Mariánskeho seminára na Hollého ulici v Trnave konal odborný seminár s názvom 17. november 1939/1989. Cieľom seminára bolo pripomenutie si dvoch významných novembrových udalostí, keď v roku 1939 nemecký diktátor Adolf Hitler drasticky zakročil proti vysokým školám v Protektoráte Čechy a Morava, pričom bolo množstvo študentov zabitých alebo poslaných do koncentračných táborov. Druhou boli novembrové udalosti z roku 1989, ktoré smerovali k pádu komunistickej vlády v Československu. Počas podujatia vystúpili významní hostia, z ktorých mnohí boli priamymi aktérmi novembrových udalostí v roku 1989.

Podujatie otvoril rektor TU Miloš Lichner, ktorý vo svojom príhovore pripomenul dôležitosť slobody a v súvislosti s ponovembrovými udalosťami poukázal aj na obnovenie TU v roku 1992. Na význam slobody a demokracie nadviazal vo svojej reči aj podpredseda Trnavského samosprávneho kraja Rastislav Mráz.

Prvá časť programu sa skladala z dvoch odborných prednášok, počas ktorých vystúpili historici Jozef Leikert a Radoslav Ragač. Profesor Leikert, venujúci sa vo svojej vedeckej činnosti obdobiu najnovších dejín Slovenska, sa vo svojom príspevku 17. november 1939 – Medzinárodný deň študentstva zamerával na problematiku spojenú s týmto dátumom, ako sviatku všetkých študentov. Poukázal na potrebu jeho ustanovenia ako medzinárodného dňa aj na Slovensku. Okrem toho predstavil zásadné aspekty v súvislosti s udalosťami v roku 1939 spojené so zavraždením študenta medicíny Jana Opletala, či popravou študenta Marka Frauwirtha. Ďalším vystupujúcim bol R. Ragač, historik z Ústavu pamäti národa, ktorý v referáte 17. november 1989: Koniec totality na Slovensku auditóriu ozrejnil najzásadnejšie udalosti vedúce k ukončeniu vlády komunistickej strany na Slovensku v roku 1989.

Druhú časť seminára tvorila panelová diskusia priamych svedkov udalostí zo 17. novembra 1989. Pozvanie prijal aj bývalý prezident Českej republiky Václav Klaus, no zo zdravotných dôvodov sa nakoniec podujatia nezúčastnil. Vystúpil tak napokon veľvyslanec Česka na Slovensku Rudolf Jindrák, ktorý otvoril panelovú diskusiu. Ďalšími významnými hosťami boli najdôležitejší aktéri novembrových udalostí na Slovensku, a to Milan Kňažko a Ján Budaj. Rozprávali o ťažkých krokoch a rozhodnutiach,

ktoré ich priviedli až na tribúny ako hovorcov ľudu proti komunistickému režimu.

Priestor bol venovaný aj ďalšej dôležitej udalosti, tzv. pochodu študentov 16. novembra 1989, čo bola neohlásená manifestácia študentov z bratislavskej Univerzity Komenského nespokojných s komunistickým režimom. Pozvanie prijali štyria účastníci manifestácie Adriana Hošťovecká, Henrieta Hrinková, Milan Novotný a Rado Števík. Panelovej diskusie sa zúčastnil aj známy slovenský spevák Robo Grigorov, ktorý priblížil svoje dojmy z obdobia Nežnej revolúcie a následného vývoja po nej.

Ďalšími účinkujúcimi boli Ladislav Csontos, Pavol Demeš a Peter Kresánek. Pozvaní účastníci porozprávali o udalostiach revolúcie z prostredia svojho štúdia na vysokých školách, ich angažovanosti v protištátnej činnosti, pričom nechýbali ani ich spomienky na obdobie neslobody a cenzúry. V predposlednej časti vystúpili ďalšie kľúčové osobnosti

Nežnej revolúcie Ján Čarnogurský, Július Brocka, Ivan Šimko, Tomáš Konc a Branislav Borovský, ktorí priblížili fungovanie a počiatky svojej disidentskej činnosti počas totality, pričom dôraz sa kládol na náboženské obmedzovanie v krajine a prenasledovanie cirkvi, s čím sa spájalo aj rozširovanie kresťanskej literatúry. Na záver Vladimír Oktávec, Bohumil Chmelík a Blažej Baláž, ako významní predstavitelia Nežnej revolúcie v Trnave, spomínali na udalosti, ktoré sa v danom období udiali a boli ich priamymi svedkami a účastníkmi.

Dialóg s vystupujúcimi viedli moderátori Martin Jurčo a Pavol Tomašovič. Počas seminára zazneli aj známe piesne ako napríklad Modlitba pro Martu od Marty Kubišovej, My od Jara Filipa (obe v podaní speváčky Ingrid Baginovej a klaviristu Jaroslava Konečného), či Pocta Majakovskému od Roba Grigorova.

Miroslav Kotrha

Foto: Barbora Likavská

Bilancia zdravia

Človeka vnímam ako celok, jednotu tela, duše a ducha. Individuálnu existenciu človeka je možné vidieť v širších súvislostiach s tým, že človeku je možné objasniť, že dnes sa nachádzame v dobe, v ktorej zistíme, že tradičné myslenie v takmer všetkých spoločenských oblastiach je „zastarané“, t. j. prekonané. Hrozí, že doterajšie dejiny človeka skĺznú na cestu predhistórie ľudstva, aby sám človek uvoľnil priestor „novému, zdravie podporujúcemu mysleniu“, novej epoche.

V súčasnosti sme svedkami prekonania materialistického myslenia, ktoré tvorilo jadro nehumánnych ideológií včerajška. Čoraz častejšie sa stávame svedkami vzbury proti neraz dogmatickému a autoritatívnemu mysleniu v spoločnosti, neraz pohrdajúceho ľudstvom. Sledujeme narastajúcu kritiku kauzálnomechanického obrazu človeka, ako nám ho predstavujú rôzne ideologické smery, školy, prúdy a podobne, ktoré človeka chápu iba ako súhrn jednotlivých orgánov a fyzikálno-chemických procesov, ktoré sa vyjadrujú o „materiáli chorých ľudí“, „súbore pacientov“ a „vyhadzovaní či odstraňovaní orgánov“. Sme svedkami novej epochy v emancipácii človeka z objektu na subjekt nového nazerania na vlastnú zodpovednosť človeka, práve tak, ako aj prehodnocovania jeho vzťahu k prírode ako výrazu Božej múdrosti. **Tento vývoj podporuje poznatok, že budúcnosť jednotlivca i celej ľudskej spoločnosti je ohrozená, ak sa nové, zdravie podporujúce myslenie nepodarí čo najrýchlejšie uviesť do praxe.** Na obzore ako hroziace mraky sa črtajú prírodné a klimatické pohromy stále väčšieho rozsahu, ktoré spôsobujú ľudia. Sú takmer ako zrkadlový obraz narušeného myšlienkového poriadku človeka a ako menetekel toho (pozn. red.: menetekel znamená varovný signál, akúsi predzvesť, obyčajne nie dobrú). Čo môžeme očakávať, ak by nové myslenie stroskotalo na prekonaných myšlienkových vzoroch? Zoči-voči všetkým ekologickým, epidemiologickým, hospodárskym, politickým a ľudským pohromám ako zdravotnícky pracovník a ako pedagóg nadobúdam dojem, že sa **každé jednotlivé ochorenie človeka odzrkadľuje v globálnom, všeobšiahnom nesprávnom vývoji a opačne.** Ako dochádza k plazivému zamoreniu nášho životného prostredia, nastáva aj v človeku pomalý proces otravy. A to v tej miere, v akej drancujeme našu zem, tak ako sa nesprávame lepšie ani k sebe samému. **Pritom neničíme iba zem, prírodu, ale ničíme aj seba ako súčasť prírody.** Takto sa vo veľkom či v malom zbavujeme jej a tiež našej vlastnej životnej základne. Môže sa za tým všetkým skrývať to, že sme v našej život-

nej ceste stratili správnu cestu. Preto je naliehavou potrebná nová, správna orientácia. **Tak, ako samotná príroda bojuje o svoje prežitie, tak musí o svoje prežitie bojovať aj človek. Fight for your life.** Znamená to, že človek musí pochopiť, že za seba a svoju budúcnosť nesie zodpovednosť celkom sám a musí sa s touto skutočnosťou naučiť zaobchádzať, a tak sa aj správať. Nevyhovárať sa. Je na čase, aby človek vzal svoj osud do vlastných rúk, aby sa nestal objektom hromadného ohľupovania a zavádzania napríklad zo strany reklamného priemyslu. Je najvyšší čas, aby sa človek oslobodil od poručníctva iných, osvojil si Kantovu zásadu „**vedieť – premýšľať – konať**“, riadil sa vlastným rozumom a srdcom a zodpovedne postupoval najmä sám voči sebe. Človek nesmie zveriť svoju budúcnosť nejakým samozvaným autoritám, pochýbnym spoločnostiam, organizáciám, ktorých je v súčasnej dobe neúrekom. Rovnako však nesmie svoj osud úplne pasívne vydať do rúk lekárovi, očakávajúc, že lekár ho „šibnutím čarovného prútika“ zbaví všetkých jeho zdravotných problémov, ktoré si sám vedome či nevedome zanedbával a rástli mu a rástli, až počas rokov mu narástli v nie zriedkavo už neriešiteľný problém. **Aj v tejto situácii sa obraciam na biblické: „Miluj bližného svojho ako seba samého.“ Uvedomujúc si, že naše telo je Božou schránkou, tak o to viac by nám malo záležať aj na tom, aby sme sa o túto Božiu schránku – naše telo zodpovedne, vzorne a príkladne starali. Nesieme za to zodpovednosť!** Čo by dal človek, ktorý sa narodil ako mrzák za to, keby bol zdravý, bez handicapu. A bohužiaľ, na druhej strane častokrát zdraví ľudia si celkom vedome ničia zdravie, ktoré dostali do vienka už od narodenia. Nikde inde nemôže človek podať lepšie svedectvo, presvedčivejší dôkaz o tom, že je skutočne zrelým človekom – občanom, ako práve v starostlivosti o svoje zdravie, podporujúc tak zdravie celej spoločnosti.

Fight for your life – Do it yourself – „Vykonať niečo pre svoje zdravie“, tento výrok považujem ako jednu zo základných filozofií zdravia. Tento **správny postoj by mal byť zakorenený v každom z nás,**

formovaný od útleho detstva dobrou výchovou, ktorá by smerovala k seba-výchove aj v oblasti zdravia, starostlivosti o zdravie.

Ďalšia oblasť filozofie zdravia je dopátanie sa hlbších príčin biedy súčasného blahobytu – civilizačných ochorení, tzv. „civilizačných plagi“, duševného a telesného sebaotravovania sa človeka. **Nové myslenie by malo byť sústredené na podporu, posilňovanie, budovanie zdravia – „ako byť zdravý“ –**, predchádzanie ochoreniam – „ako sa im vyhnúť“ – a hlavne nečakať na čas, keď nám ochorenie zaklope na dvere alebo nám tie dvere rovno „vyvalí“ z dôvodu, že sme my sami „pestovali ochorenie“ a dovolili sme, aby sa takto rozrástlo, zakorenilo v našom tele a i našej duši.

Medicus curat, natura sanat – lekár ošetruje, príroda lieči. Nemali by sme zabúdať na túto starú múdrosť antických filozofov. Ak si uvedomíme, že ku každému liečebnému úmyslu síce patrí i ošetrovanie, toto však (čo ako paradoxne to znie), môže vyliečenie niekedy i znemožniť. Je to naznačené v obnovej definícii pojmu. Kým vyliečenie sa týka celého človeka (pacienta), ošetrovanie znamená iba „naprávanie“ jedného chorého orgánu.

Príroda ponúka každému z nás príležitosť – výber a rozhodnutie je však na nás. Na tomto vyjadrení stojí základ našej celoživotnej cesty ku zdraviu alebo k ochoreniu. Veľká väčšina ochorení (hlavne civilizačných) je vlastne akoby dielom ľudí samotných, lebo vznikajú tým, že človek porušuje zákony, podľa ktorých by mal žiť, čo znamená, že je v rukách každého jednotlivca, či nakoniec ochorieme alebo nie... Zároveň to však znamená, že s rozumnou liečbou možno začať, až keď sa odstráni nesprávna a nerozumná životospráva. Niektorí odborníci ju pomenovali ako **liečba správnou životosprávou**. Predstavuje nosný pilier každej liečby. Poriadkom v životnom štýle, vo vnútri ako aj vonok, sa príroda usiluje udržať zdravého jednotlivca zdravým a u chorého jednotlivca vytvára základné podmienky pre začiatok úspešnej liečby. Od súčasného lekára, sestry a iných zdravotníckych pracovníkov sa očakáva, respektíve treba začať žiadať, aby v klinickej praxi pozmenili myslenie a zmýšľanie a znova prevzali úlohu zdravotníckeho vychovávateľa (edukátora), ako to bolo celkom bežné pred tisíckami rokov. Žiť v súlade s prírodou veriaci človek obzvlášť ľahko pochopí – znamená to žiť bohumilo. Nie nadarmo sa hovorí aj dnes o alkohole ako o diablove, nie nadarmo sa už v stredoveku verilo, že obžerstvo, pravdepodobne z dôvodu zvýšenej plynatosti a s ňou spojenými nepríjemnými zvukmi a zápachom, je určitou formou posadnutosti a podobne. **Tu niekde**

sa nachádza bod, v ktorom sa stretáva viera a rozum. Je pozoruhodné, že už antickí filozofi nestotožňovali prírodu iba s božím zákonom, ale aj s rozumom, pričom prirodzene žiť znamenalo pre nich žiť rozumne! Ak si uvedomíme, že približne dve tretiny všetkých pacientov majú problémy s jedením, pitím, fajčením, pričom nie všetci sa k tomu aj priznávajú, tak sa stáva obzvlášť zreteľným, čo opakovanne naznačujem, že za ochorenie si je zodpovedný každý sám (s výnimkou vrodených vývojových chýb, genetickej záťaže, neovplyvniteľných faktorov a pod.) v konkrétnom i metafyzickom zmysle. Tým sa väčšine ľudí jasne ponúka aj obrovská príležitosť vziať svoj osud v oblasti zdravia/chorobnosti do vlastných rúk. **Zdravie tak dokazuje, že jeho majiteľ musí byť vnútorne vyrovnaný jednotlivec, človek, ktorý spoznal riziká života a aktívne postrehol a včas využil svoju príležitosť.** Veľký význam by sme mali venovať myšlienke „psychickej profylaxie a fyzickej imunizácie“. Znamená to usporiadať si život rozumne v malom i vo veľkom, ako predísť prehreškom, a tým sa vyhnúť ochoreniam, ako vysvetliť ochore-

niekomu prajem ochorenie, aby osobnostne rástol). Preto sa na začiatku každej liečby odporúča zaoberať sa otázkou jej zmyslu a účelu ochorenia: „Prečo ma postihlo toto ochorenie?; Čo mi chce moje vlastné telo týmto spôsobom povedať, sprostredkovať?; **Na aké chyby ma chce upozorniť, čo robím nesprávne?; Čo mám zmeniť v mojom živote?** Ako sa mám napokon poučiť z tohto ochorenia?“ Napríklad symptóm je zväčša iba vonkajším výrazom doteraz do podvedomia potlačeného diania. Túto schopnosť nášho tela (že reaguje) nesmieme podceňovať, lebo nik nás nepozná lepšie ako naše vlastné telo. Varovný signál zosilnie sám od seba, ak sa mu nevenuje pozornosť. Vyjadrila by som to nasledovne: „Číti, ale nevníma (nevidí).“ Následok: „Kto nechce vidieť (uznať), pocíti to!“ Ak sa nezmení vedomie, a tým aj správanie a konanie, telo bude trvalo vysielat varovné signály a problém už ako chorobný proces sa stáva chronickým, prechádza do chronickej fázy. Naznačuje to, že konflikt sme už nevedeli potlačiť a musíme sa mu postaviť zoči-voči. Ak však aj napriek tomu človek všetko dusí v sebe, ďalej ho

zomierajú na tzv. civilizačné ochorenia, ktoré si spôsobujú sami – CIVILIZAČNÝMI FAKTORMI, ktoré si osvojili nesprávnym myslením, zmyšľaním, konaním a predovšetkým nesprávnymi životnými hodnotami! Lietajú do kozmu, ovládajú a podmaňujú si takmer celý svet, ale nedokážu ovládať, rozumne riadiť sami seba. To je čudné, nie??? Kde sa stala chyba? Všetci to vieme. Kde sa stratila zdravotná gramotnosť? Tiež je zarážajúce, že pod veľkým množstvom ochorení sa v súčasnosti podpisujú psychické faktory, ktoré sú výsledkom nesprávneho spôsobu myslenia a správania sa, popri iných faktoroch vedúcich k poruchám, narušeniu zdravia. Ak sa nerozpoznajú správne ako varovný signál, môžu vyvolať ďalšie chorobné príznaky. Práve táto skutočnosť si vyžaduje, aby sme začali uvažovať o psychických príčinách ochorení a vytvárali tak základ pre ďalší, permanentný rozvoj psychosomatickej liečby. Logicky nám vyplynie, že ak nesprávne psychické správanie, t. j. zlý spôsob správania a myslenia sa stále výraznejšie podieľajú na vzniku ochorení, je zrejme, že sa musí podniknúť pokus odhaliť takúto správanie ešte skôr, než sa začne s liečbou. Napríklad pacientovi ponúkajú možnosť zaoberať sa svojím ochorením, rozmyšľat o sebe, svojom živote, svojej práci, svojich životných hodnotách a životnom štýle. Pacient tak dostáva podnet, aby si sám v rámci vlastnej zodpovednosti (spoluzodpovednosti) aktívne vytvoril základy pre svoju liečbu v tých oblastiach, v ktorých nerozumne rozmýšľal a nerozumne konal (sebareflexia a sebahodnotenie). Nemalo by sa liečiť iba ochorenie, mal by sa liečiť celý človek (komplexne). Lekár zohráva stále hlavnú úlohu – svojmu pacientovi okrem iného sprostredkovať správne, rozumné myšlienkové podnety a cielene ho vrátiť k rozumnému mysleniu a správnej životospráve, správne životnému štýlu. Na pozadí nadčasovo platnej antickej filozofie a prírodného liečebného učenia Hippokrata je možné ozrejmiť vnútornú súvislosť metafyzických, ontologických a prírodných faktorov, načrtnúť súradnice ľudskej existencie a ľudskej civilizácie, vzťah k stvoreniu a prírode, aby človek spoznal a pochopil, že každý prehrešok proti prirodzenému poriadku je v podstate prehrešením proti Božskej múdrosti, za čo treba znášať následky. **Uvedomenie si hlbších súvislostí života** by nemalo zanechať pocit osudovej rezignácie, ale **malo by navodiť pozitívny životný ideál, život v harmónii s prírodou a v súlade so sebou samým, čím sa naplňa antický ideál spokojnosti tela, ducha a duše.**

renia z hľadiska ich príčin, a napokon akými prostriedkami možno regulačne zasiahnuť do telesných procesov tak, aby sa liečili prirodzene, biologicky, a tým aj rozumne, prípadne, aby sa predišlo ich vzniku. Ak si uvedomíme, že každé ochorenie sa riadi zákonom príčiny a následku; každá príčina má svoj následok a každý následok predpokladá svoju príčinu. Ochorenia teda nevznikajú zo vzducho-prázdna a nie sú ani následkom náhody, ale vznikajú vždy ako bio-psycho-sociálna a duchovná súhra príčin. Nedajú sa definovať ako čisto fyzické alebo čisto psychické, ale vznikajú vždy v striedavej hre či súhre protichodných prepojení, disharmónie. Pokiaľ sa nepodarí objasniť telesno-duševné-sociálne a duchovné príčiny ochorenia a nepodarí sa ich aj odstrániť, vytvára sa priestor pre začatie liečby. Až keď si objasníme hlbší zmysel ochorenia a dopracujeme sa k možným riešeniam, zistíme, že je to už prvý krok k úspešnej liečbe a ošetrovateľskej starostlivosti. **Každé ochorenie takto ponúka príležitosť na osobný rast a ďalší rozvoj** (tým však nechcem povedať, že

to „zožiera“ vo vnútri, toto všetko v konečnej fáze môže vyústiť dokonca až do vzniku onkologického ochorenia. Jedným z fenoménov postmodernity je aj skutočnosť, charakterizovaná enormným, až nadľudským úsilím a zapojením sa v práci, vynakladaním maximálnej energie pri dosahovaní cieľov v práci, kariérnom raste, získavaní hmotných statkov, nadobudnutím majetku a podobne. Človek sa snaží až do bodu, keď to všetko už jeho telo a psychika nedokážu zvládnuť, spracovať a nastupuje varovný signál. Prekročením prahu varovného signálu prechádza do predchorobia alebo až priamo do chorobného stavu. Potom sa neraz stáva, že všetky nadobudnuté hmotné statky, majetok chorý človek investuje do znovunadobudnutia zdravia, stabilizácie jeho zdravotných problémov, do zdravotnej starostlivosti. V tejto súvislosti si môžeme položiť otázku: Načo to bolo všetko dobré? Je zarážajúce, priam nepochopiteľné, čo teraz uvediem: v minulosti ľudia zomierali hlavne na infekčné ochorenia (chýbajúce, neexistujúce vakcíny). V súčasnosti ľudia

Ivica Gulášová
Foto: Unsplash

*Prajeme všetkým čitateľom
pokojné veľkonočné sviatky a pevné zdravie!*